సంసారం

అహోబిలరావు ఆ కాలేజీకి క్రొత్త లెక్చరరు. అతడు వుదయం లేస్తూనే ఒక అఘాయిత్యపు పనిచేశాడు. తత్పర్యవసానంగా పందొమ్మిది సైకిళ్ళు, పాతిక కారులు, పావుడజను లారీలు, ఒక గ్రోసున్నర రిక్షాలు ఎక్కడివక్కడ సడెన్ బ్రేకులు త్రొక్కుకుని స్తంభించి పోయినై.

అక్కడికి కొంతమంది కార్యశూరులు పోగయ్యారు. వాళ్ళు ఉపన్యాసాలు దంచి సందేశాలు యిచ్చే రకం కాదు. ముఖ్యంగా ఆడవాళ్ళకు అందులో వయసులో చిన్నవాళ్ళకు ఏదన్నా ఆపద వస్తుందా మనం సేవ చేద్దామా అని కాసుక్కూర్చుంటారు. ఈ అవకాశం ఎట్లా లభించిందంటే-

గవర్నరుపేట జంక్షనులో-రైలుకూడా అంతక్రితమే రావటం వలన పెద్ద స్టేషనునుండి వచ్చే ప్రయాణీకులు మామూలుగా రోజువారీ పనులమీద తిరిగే జనాభా, చిన్న చిన్న సందుల్లోంచి 'కూలీనాలీ' కోసం ఎప్పటికప్పుడు వెతుక్కుంటూ తిరిగే బీదా సాదా, వాహనాధిపతులు అందరూ కలుస్తున్నారు అక్కడ ఆ వుదయం ఎనిమిది గంటలప్పుడు.

అటువంటి మాంచి యమరద్దీలో, పోలీసు కానిస్టేబులు తెల్లబోతున్నాడో, అభయహస్త మిస్తున్నాడో తెలియని పరిస్థితిలో, ఓ కాలేజీ భామని, ఆ గొడుగుకు-కనుమూసి కనుతెరిచేలోగా-రెండు వందల డెబ్బై డిగ్రీల ప్రదక్షిణాన్ని పూర్తిచేసి, అపర సత్యభామా దేవిలా త్రోలుకుపోతున్నది సైకిలును.

అహోబలరావు అప్పుడే కాఫీ నిమిత్తం బయల్దేరి వస్తున్నాడు. స్థానిక దినపత్రికా సాంస్కృతిక వారపత్రికా విలేఖరులు కూడా చూస్తున్నారు, 'న్యూస్' దొరక్క దిగాలు పడి. ఆవిడ జార్జెట్ సిల్కుచీర రెపరెపలు సైకిలు పెడలుతో సరాగాలాడ్డం అహోబలరావు చూశాడు. అతని డబల్ బ్రెస్ట్ కోటుగుండీ 'ఫట్' మని తెగింది.

"అరెరె!!!" అంటూ విస్తుబోయి రోడ్డు కడ్డంబడ్డాడు.

ఇక ఆ నవీనాంధ్ర యువతి అహోబలరావు. ఆశ్చర్యార్థకానికి గుండె చెదిరి, అమాంతం బెదిరి, త్రొక్కుతూ త్రొక్కుతూన్న సైకిల్ని ఎదురుగుండా వస్తూన్న రిక్షాకు రాసి, ప్రక్కనే రోడ్డువారగా పెరుగుతట్ట నెత్తిన పెట్టుకొని తనదారిని తాను పోతున్న ఓ నడివయస్సు గొల్ల మనిషిని అమాంతం వెనుకనుంచి ఢీ కొన్నది.

ఒకడు ఆ అమ్మాయిని లేవదియ్యబోయాడు. "నను ముట్టకు ముట్టకు మని కురుజనంబులలోనికి దూరిన ద్రౌపదియుంబోలె' లేచి దూరంగా నిల్చొని, ఆ చక్కటి విశాలమైన నేత్రాలలో కన్నీటి కదలికల వాగుర ఏర్పడగా, పిండుకోసాగింది చీరెను. మరొకడు ఆ లేడీ సైకిలు హాండిలుకు వంకర్లు సాగదీశాడు. ఇంకొకడు దూరంగా దొర్లి బురదలోపడ్డ పుస్తకాలనేరి, స్వయంగా మడిచి, చేతికందించాడు. వేరొక ప్రాప్తకాలజ్ఞుడు "టించరయోడిన్" కోసం పరుగెత్తాడు.

తరువాత ఆ అమ్మాయి రిక్షాలో కూర్చుంది.

ఒక పెద్దమనిషి ఆ వంకర సైకిలును ఎట్లాగో నడిపించుకుని వెనకాలే వెళ్లాడు.

ట్రాఫిక్ రూల్స్ తెలియని అహోబలరావు "గప్‌చిప్"గా కాఫీ హోటల్లోకి దూరాడు.

ఏ పాపమెరుగని పెరుగుతట్టల మనిషి చెల్లాచెదరైన పిడతల్నీ, ముంతల్నీ యేరుకుంటూ "నదుగుకునే గుంటలకి మొగయేసాలు, ఎదవ కాలమొచ్చి పడింది'' అని గొణుగుకొంటోంది.

2

అహోబలరావు కారోజు దుర్దినం..ఒకటి వెంటొకటి అపశకునాలు, పొరబాట్లు, తుడుపులు కొట్టివేతలూ, దిగాలుపడి కూర్చుండి పోయాడు. హోటలుకొచ్చాక గది తలుపులు తెర్చుకుని కూర్చున్న అతనికి, అలివేలు వ్రాసిన ఉత్తరాలు, తన చేత అన్ని పనులు సక్రమంగా చేయించగల అమెలోని చైతన్యశక్తి, అన్నీ ఒక్కటొక్కటే గుర్తుకు రాసాగినై. జేబులోంచి యిదివరకు ఆమె వ్రాసిన ఒక ఉత్తరాన్ని తీసి చదువ నారంభించినాడు.

నాకు మిమ్మల్ని ఎట్లా కాపాడుకోవాలో ఎవ్వరూ నేర్పలేదు. కనీసం కొన్ని సూచనలనన్నా చేసివుండలేదు. మా నాన్న నాకు కొద్ది చదువే చెప్పించాడు. మా అమ్మ కుంపటి అంటించటం అంట్లు తోమటంలాంటి యింటిపన్లే నేర్పింది. నేను నా స్నేహితుల్లో ఆడీ పాడీ, సంగీతము, ముగ్గులు, చింతపిక్కలు, గచ్చకాయలు, త్రాడాట, త్రొక్కుడు బిళ్ళలతోటో వ్యర్థంగా గడిపేశాను నా చిన్నతనమంతా, నాకున్న మిడిమిడి జ్ఞానంతోటే 'అది అట్లాకాదు యిట్లా-యిది యిట్లాకాదు అట్లా-' అంటూ వేధిస్తున్నాను. దాన్నే మీరు నన్ను సంస్కరిస్తున్నారనే పెద్ద ముక్కవేసి నా పరంగా వాడుతున్నారు. నాకేమి తెలుసును? నేను చాలా అప్రయోజకుడ్ని' అనకండి. ఎవరికున్న ప్రయోజకత్వం వారికుంది. అంతా మీకన్నా

ఎన్నో అంతస్థులు పైనవున్నట్లు మీరు గుణించుకుని భావించకండి. ఎవరైనా పరిహసిస్తూ మాటంటే, అవన్నీ మనస్సుకు పట్టించుకుని బాధపడ్డం భావ్యంకాదు."

ఇవన్నీ ఒకటి వెంటొకటి జ్ఞాపకాని కొస్తున్నై. జరిగిన విషయాలను అక్షరాల్తో పొదిగి అర్థాంగికి తెలియపర్చటానికి తనకేదో సిగ్గనిపించింది. కాని వెంటనే ఆ అమ్మాయి విన్నపం గుర్తుకొచ్చింది. సమర్థురాల్ని గాకపోయినా అప్పుడప్పుడు మీరు పొందే సుఖదుఃఖాల్ని యీ చరణదాసి చెవినిగూడా వేస్తూవుండండి. అందువలన ఎక్కువ ఫలితం వున్నట్లు కనిపించకపోయినా, ఎలుకా సింహమూ కథ గుర్తుకొచ్చి ఒక రకమైన తృప్తి కలుగుతూంటుంది. నేను కూడా ఏదైనా జేయగల్ను అవసరం వస్తే మీకు అని."

అతనిక వుండబట్టలేకపోయాడు. సొరుగులోంచి కాగితాలు కలమూ లాగి బల్లముందు కూర్చున్నాడు. బలవంతాన కళ్లల్లో నీరు తిరుగుతున్నా ఆపుకుందుకు యత్నిస్తూ కలంతీసి వ్రాయనారంభించాడు.

"నీకు వ్రాయకుండా యీ నా అసమర్థతవల్లా తెలివితక్కువ తనంవల్లా కలిగే ఫలితాలను నేనే అనుభవిద్దామనుకున్నాను. కాని నీకు వాగ్దానమైతే యిచ్చానో దాన్ని ఉల్లంఘించే శక్తి నాకు లేదు. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే నువ్వనుకున్నట్లుగానే జరిగింది. మొదట్నుంచీ జాగ్రత్తగానే వున్నను. బలహీనతల్నెక్కడా బయలు పడనివ్వలేదు. కాని యీ బెజవాడ ప్లాటుఫారం మీద అడుగుపెట్టిన మరుక్షణంనుంచి అంతా మారిపోయింది. ఏ పనులు చేయవద్దన్నానో అవే చేస్తున్నాను. వేట్ని గూర్చి ఆలోచించి మనస్సు పాడుచేసుకోవద్దన్నావో వాట్ని గూర్చే ఆలోచిస్తున్నాను.

నేను గాబరా మనిషి నవటంవలన ప్రతీదీ ముందే విపరీతంగా వూహించుకుని పప్పులో అడుగు వేస్తూంటాను. ఈ ప్రిన్సిపాలు నన్నెరుగును. ఇదివరకు నేనీయనవద్ద చదువుకున్నాను. కాని పూరా సూటులో వెళ్ళగానే నాకు ఆసనమిచ్చి చాలా మర్యాద చేశారు. నా పేరు చెప్పి 'అర్జీ' చేతిలో వుంచాను. ఆయన ఆశ్చర్యపడి నోరు తెరిచాడు. కాస్సేపటికి నవ్వి కరచాలనం చేస్తూ-'మిస్టర్ ఆహోబలే, నువ్వు చాలా మారిపోయావే' అని నా అర్జీ అందుకొని రెండేరెండు ఖాళీలు యింగ్లీషు డిపార్టుమెంటులో ఏర్పడ్డాయనీ, ఒక దాంట్లో ఒక అమ్మాయి దూరిందని, రెండవది ఖాళీగా వుందని చెప్పారు. నేను సరే అని తలూపాను. ఇక్కడో విషయం వ్రాయటం మర్చిపోతున్నాను. నేనివ్వాళ్టి ఉదయం జంక్షన్లో ఓ అమ్మాయి సైకిలు మీద నుంచి పడి పోవటాన్ని చూశాను. న్యాయంగా చెప్పాలంటే ఆ పడిపోవటానికి నేనే కారణమైనానని వ్రాయటానికి నాకు చాలా సిగ్గుగా వుంది. ఆ మొదటి లెక్చరరు ఆమె కాలేజీకి సైకిలుమీద వస్తూ పోతూంటుందని విన్నాను. కాని ఆవిడను నేను చూడలేదు. అట్లా అసలా స్త్రీ ఎవరో తెలుసుకోకుండానే యీ సైకిలుమీద నుంచి పడ్డ అమ్మాయ్ ఆ మాతోటి లెక్చరరు అనుకున్నాను. అట్లా ఎందు కనుకున్నావంటే నేనేమీ చెప్పలేను. అపోహపడ్డం మాత్రం జరిగింది.

నాకు రోజుకు సుమారు మూడు గంటల పని. తతిమ్మా సమయాల్లో కాంపోజిషన్ గ్రంథాలు సంస్కరించాలి. నన్ను మొదటి సంవత్సరాని కెళ్ళి 'గద్యం' క్లాసు తీసుగోమన్నారు. అది సులువే-నాకు బాగావచ్చు. కాని యీ గాబరా వొకటాయె-కడుపులోంచి దేవేస్తున్నది. ఐనా నేనన్నడూ పదిమందిలో ఉపన్యాస మిచ్చిన వాడ్ని కాదు. నాలుక పిడచకట్టింది. రెండుసార్లు కాబోలు కాఫీ త్రాగాను. ముచ్చమటలు పోశాయి. ఒణుకుతూన్న కాళ్ళతో వెళ్ళి కుర్చీలో కూలపడ్డాను. అనేక జతల కళ్ళు నా వైపు తిరిగాయి. చాలా తలకాయలు అలుముకున్నట్లు చట్టిపిడతల దొంతరలాగును అగుపించాయి. ఎట్లాగో అట్టెండెన్సు వేసుకున్నాను. దాన్ని, తగలేస్తే అప్పుడే అవాంతరం రావాలా? మొదటి పాఠం తెరిచి వ్యాసకర్తనుగుర్చి రెండు ముక్కలు చెబుదామని గొంతు విప్పబోతున్నాను.

ప్రొద్దున్న సైకిలు మీద నుంచి పడిన ఆ అమ్మాయి పుస్తకాలు ఒకటో అరో పుచ్చుకుని, గుమ్మందాకా వచ్చి నన్ను చూసి ఆశ్చర్యపడి అడుగు వెనక్కు వేసి నిల్చినట్లుగా, నాకు తోచింది.

నేనిక్కడే తవ్వుకున్న గోతిలో పడ్డాను. అస్సలామెను పల్కరించకపోయినా బాగుండిపోయేది.

"ఇది మీ క్లాసా?" అని అడిగాను.

"అవును. నా క్లాసే..." అంది మాంచి పొగరుబోతుతనంగా. చచ్చాన్రా! ఈ అమ్మాయి లెక్చరరు-యీ క్లాసు ఆవిడదే కాబోలు. ఎరక్కపోయి చిక్కడ్డాను యిందులోనని, తెవుల్చుకుందామనే వుద్దేశ్యంతో-

'సారీ! ఇది నా క్లాసనుకున్నాను. టైంటేబుల్లో అల్లానే వుంది. పొరబాట్లు జరుగుతూంటాయి. మీ క్లాసైతే మీరే తీసుగోండి" అని క్షమాపణలతో పుస్తకం మూసి యివతలకొచ్చి నేరుగా ప్రిన్స్‌పాలు రూములో కెళ్ళాను. యీ అవక తవకల సంగతి ఏదో గట్టిగా కనుక్కుందామని.

ప్రిన్స్‌పాలుగారు నా అవివేకానికి విసుక్కున్నారు, "నీలో ఏదో మార్పు వచ్చిందనుకున్నాను. నువ్వూ మునపట్లానే వున్నావే" అని. తరువాత తెలిసింది-ఆ అమ్మాయి కూడా విద్యార్థినేనని, నేననుకన్నట్లు లెక్చరరు కాదని.

నాకిప్పు డిల్లు కదలటానికే సిగ్గుగా వుంది. కదలి బైటకెళ్తే అంతా పకాపకా నవ్వుతున్నారు. ఆడపిల్లలు నేను నడుస్తూంటే "లెఫ్ట్! రైట్!" అని కదం తొక్కుతూ పాడుతున్నారు. నేనందరికీ లోకువై పోయాను. తోటి లెక్చరర్లు నన్ను వేళాకోళం పట్టిస్తున్నారు. ఈ జానెడు పొట్టను పోషించుకోవటానికి వచ్చినవాణ్ణనే "దయా-జాలి" యీ కాలేజీ కుర్రవాళ్ళలో, కోసినా ఏ ఒక్కడికీ నా మీద లేదు.

ఏం చెయ్యను అలివేలూ? అంతా నన్నూ నా బ్రతుకునీ హేళన చేసేవాళ్ళే.

నీ అహోబలరావు."

3

క్లబ్బు నుంచి పెందరాలే వచ్చిన ప్రసాదరావు టెన్నిస్ రాకెట్‌ను వూపుకుంటూ మెట్లెక్కి వస్తున్నవాడల్లా ఎప్పుడూ లేని యీ యింట్లో నిస్తబ్ధతకు కొద్దిగా ఆశ్చర్యపడుతూ బయటే పేము కుర్చీని జాజి పందిరకు దగ్గరగా లాక్కొని అందులోకి ఘటాన్ని జారవేశాడు.

ఈ సమయానికి యిల్లంతా మార్మోగించే రేడియో పలకటం లేదు. మనుష్యులంతా ఎక్కడా కదలడంలేదు. చివరకు యింట్లో ఎవ్వరూ లేరా అని అనుమానం వేసింది. క్షణంలో జాజి పందిరిమీద నుంచి వచ్చే సువాసనకు అతడు యీ అనుమానాలన్నీ కట్టకట్టి ఒక మూల త్రొక్కి విశ్రాంతి ననుభవిస్తూ మెడను కుర్చీమీద వ్రేలాడేసి కళ్లు మూసుకున్నాడు. కళ్ళు మూసుగోవడమేమిటి? ప్రసాదరావుకి పిలిస్తే నిద్రాదేవి వచ్చి వొళ్ళో వ్రాలుతుంది. అతనట్లానే నిద్రపోయాడు.

వరండాలోని ప్రసాదరావు వరండాలోనే నిద్రపోతున్నాడు. హాల్లోని దమయంతి విసుక్కుంటోంది.

"ఆ క్లబ్బు నుంచి యీ పాటికేనా తిరిగి వస్తే బావుండును, డాక్టరుకు కబురు చెప్పేవాళ్లులేరు. ఇక నేనైనా వెళ్తాను" అని.

విజయ వుడుకు మోతుతనంగా అంది.

"నువ్వు ఆ డాక్టర్నీ వాళ్ళనీ తీసుగొచ్చావంటే నా మీద వొట్టే అక్కా! ఐతే నా సంగతి నలుగుర్లోనూ పెట్టి నన్నేడిపించాలని వుందన్న మాట మీకు." యీ చివరి ముక్కలంటూన్నప్పుడు విజయ నిజంగా ఏడుపు ముఖమే పెట్టిందల్లే వుంది.

దమయంతి విజయకు దగ్గరగావచ్చి చేతుల మీద రాస్తూ -

"ఈ వేళ ఎంత గండం గడిచి బ్రతికేవే- చెప్పు. ఈ ప్రపంచంలో ఎవరైనా నవ్వుతారని వైద్యం మానుకుంటారా? గోటితో మీటితే పోయేది."

మాటకు మధ్యలోనే అడ్డం వస్తూ "వీల్లేదే అక్కా, నీకు పది వేల నమస్కారాలు. యీ కథంతా నాచేత అడ్డమైన వాళ్ళ దగ్గిరా వాగించాలనుందా నీకు?"

దమయంతి టేబిలుమీద కూర్చొని చెల్లెలి ముఖంలోని రోషానికీ, అభిమానమనే మబ్బు తెరల్లో మునిగిపోయిన ఆమె ముఖ బింబానికీ, తన కర్తవ్యాన్ని కొనసాగ నివ్వకుండా ఆమె ఆడే అర్థంలేని మాటలకీ గొలుసు కట్టుకోలేక లంకె లందక చివరకిలా అనేసింది.

"బావ వచ్చాక యీ సంగతి విని ఆయనేమంటారో-అప్పుడు నీ చేత ఒప్పించి నీ సమ్మతం తీసుకునే డాక్టరుకి కబురు పంపుతారంటావా ఆయన?"

విజయ ఒక్కమాటు వెనక్కు చార్లపడ్డ దిండుగలేబును ఎడమ చేత్తో సర్దుకుంటూ-

"నీకు పుణ్యముంటుంది అక్కయ్యా, జరిగిందేదో జరిగింది. ఇప్పుడైనా నీకు ఎరక్కపోయి చెప్పాను. బావకీ సంగతి తెలియనివ్వొద్దు. అసలే నవ్వుతాలు పట్టిస్తాడు!"

విజయ కేమీ పాలుపోలేదు. ప్రపంచమంతా తన్ను వేళాకోళం పట్టిస్తూన్నట్లు యీ ఉప్పు ఒకరి చేతుల్లోంచి ఒకరికి అందరికీ అందుతూన్నట్లు అందరూ అదే పనిగా నవ్వుతూన్నట్లు తోచి "అబ్బ!" అని కళ్లు గట్టిగా మూసుకుని ముఖం చిట్లించింది.

దమయంతి లేచి "రికార్డులు వచ్చేటయిమయింది. పెట్టమంటావా విజయా?" అంది. విజయ రేడియో కేసిచూసి "పోనీ పెట్టు" అనేసి యీజీఛైరులోంచి లేచి, తన గదివైపు కుంటుకుంటూ ఎల్లానో నడచి వెళ్లాలనుకుని రెండడుగులు వేసింది.

అప్పుడే వరండాలోంచి కళ్ళు నులుముకుంటూ హాల్లోకి వస్తూన్న ప్రసాదరావు "అరే! ఇవ్వాళ విజయ ఎక్కడో బోల్తా కొట్టినట్లుందే? రెండువందల యాభై రూపాయల సైకిలు. ఇటలీనుంచి తెప్పించాను. స్పేరుపార్ట్సు కూడా యిక్కడ దొరకవు."

దమయంతి "చాల్లెండి మీరు ఇప్పుడనగా దయచేశారు. ఈ వాళ దాని కెంత గండం తప్పిందని...."

"అందుకే ఆనందిస్తున్నాను."

విజయ చర్రున వెనక్కి తిరిగి–

"కాలుజారి పడేవాళ్ళు పడుతూవుంటే నవ్వేవాళ్ళు నవ్వుతూంటారు. సంస్కారంలేని మనుష్యులు!"

ప్రసాదరావు పులివేషం విప్పుతూ–"ఈ వేళ క్లబ్బులో అడ్డమైన గాడిదా నా ప్రక్కను చేరి 'సారీ' అనేవాడే. నేను గాదయ్యా పడింది మా మరదలు–నా కెందుకు కండొలెన్సని బ్రతిమాలుకుని యివతలకొచ్చి పడేసరికి నా తలప్రాణం తోకవరకూ వచ్చిందంటే నమ్ము."

దమయంతి కళ్ళతో చేతుల్తో ఎన్ని విధాలుగా అభినయించి వారించాలో అన్ని విధాలుగా వారిస్తూ–

"మీకు పుణ్యముంటుంది, అస్సలే దానికి ఊరెడంత అభిమానం. మీరూరుకోండి. వేళాకోళాలకి కూడా సమయాసమయాలున్నై......"

విజయ తన గదిలోకి వచ్చి ఫడేలు మనేలా గది తలుపులు మూసి ప్రక్కమీద బోర్లా పడుకుని తలగడలో తలదూర్చి వెక్కి వెక్కి ఏడవనారంభించింది.

"చూశారా! నేననుకున్నంతపనీ జరిగింది" అంటూ దమయంతి కొరకొరా ప్రసాదరావు వంక చూసింది.

ప్రసాదరావు రేడియో ట్యూన్ చేయబోతున్నాడు. దమయంతి నెత్తీనోరూ బాదుకుంటూ– "మీరు యివ్వాళ ఏమిటిల్లాగ ప్రాణం పీకి పిండెడ్తున్నారు? దాని వంట్లో ఏమీ బాగులేదు. ఆ రేడియోని కాస్సేపు వాగించకండి.!"

ప్రసాదరావు ఆగి, "నేను సంస్కారంలేని మనిషినిగా మీ చెల్లెలు యింత క్రితమే చెప్పింది!" దమయంతి 'ఆ' అని వెళ్లి తువ్వాలు తెచ్చి యిస్తూ "స్నానానికి లేవండి. మీరు నేనూ భోంచేస్తే దానికి ఇన్ని ఓవల్టీను నీళ్ళన్నా కలిపిస్తాను!"

"ఒహ్హో!" ఆ తరువాత మెడలో వేసుకుని చిచ్చి కూడా గొట్టవద్దూ. నిద్రపడుతుందో పట్టదో అమ్మగారికి. పోనీ ఆ పని నేను చేసి పెడతాను!"

దమయంతి కోపంగా చూసి-"మీ దగ్గర మంచితనం లేదు. ఆ సైకిలు ఇటలీ నుంచి తెప్పించాను. ఈవాళ క్లబ్బులో అంతా కండొలెన్స్ చెప్పారు. ఎత్తుకొని చిచ్చిగొట్టు. ఇట్లాటి మాటలాడకపోతే, ఆ వెకిలి పీనుగెవరో కనుక్కో గలిగారు? దారి కడ్డంపడి వెకిలిగా నవ్వి ఆడ పిల్లను బెదరగొడ్డాడూ....యిదేనా చదువు? సంస్కారంలేని మనిషి!"

వేణ్ణీళ్ళు చన్నీళ్ళు పాళాలుగా తొలుపుకుంటూ "కాస్త వీపు తోము మైడియ్యర్. ఏమన్నావు? సంస్కారం లేదనా-వాడూ నాకు తమ్ముడల్లేనే వున్నాడు. క్రొత్త గొడ్డు మీ చెల్లెలి విసవిసలకు బెదిరి పోయి దారికడ్డం పడివుంటాడు."

వీపు మీద నుంచి చేతుల్ని తీసివేస్తూ పరుషంగా-

"ఐతే మీరేమీ కలగు చేసుకోరన్నమాట-ఇవ్వాళ యిట్లా జరిగింది. రేపు రెక్క పుచ్చుకు లాగుతాడు. మససంతా చూస్తూ వూరు కోవలసిందేనా?"

"కళ్ళు మూసుగుందాం. నేను చిన్నప్పుడు నువ్వు అటూ యిటూ తిరుగుతుంటే రెక్కపుచ్చుకులాగితే ఏం చేసే దానివి? అంతే-ఏదో ప్రణయకలాపమనుకుని తృప్తిచెందాలి!"

"ఛీ! ఛీ! ఛీ! రామ రామ, మీ నోటికి సుద్దీబద్ధం లేదు" అంటూ ఆ గదిలోంచి చరచరా వెళ్ళిపోయింది.

ప్రసాదరావు పట్టు పంచె చుట్టుకుని భోజనాల సావట్లోకి వెడుతూ విజయ దగ్గర ఆగి, "కొంచెం తలుపు తియ్యవే అమ్మాయీ! పెద్ద అద్దం యిలాగియ్యి-నేవు రేపు కనుక్కుంటాను ఆ మహానుభావు డెవడో.... వాడి కోసమని నువ్వు భోజనం మానుకోవడమేమిటి? యిలాగయితే యివ్వాళే తాతయ్యకు కబురుచేస్తాను....."

లోపల విజయ మాట్లాడకుండా ముఖాన్ని ఎర్రబర్చుకుంటోంది. ప్రసాదరావు తలుపు గుంజుతూ "ఇదుగో నువ్వు వాడికోసం బెంగపెట్టుకోవడం ఏమీ బాగులేదు. రేపు ఉదయం వాడ్ని తీసుకొచ్చి నీ ఎదుట పెడ్తాను. నీ యిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో-తెలిసిందా? ఇకరా. వచ్చి అన్నం తిను."

తలుపు భళ్ళున తెర్చుకుంది. విజయ కస్సుమంటూ-

"ఏమిటి నువ్వనేది? ఆ కోతికోసం నేను బెంగపెట్టుకుంటున్నానా. నువ్వు వాడ్ని తెచ్చి రేపు ప్రొద్దున్న నా కప్పగిస్తావుకదూ. అప్పగించవు మరీ? ఇదుగో యీ అద్దం తీసుక పో. నన్నవసరంగా యేడిపించకండి. నాకు అన్నమూ అక్కర్లేదు. అధ్వాన్నమూ అక్కర్లేదు."

ప్రసాదరావు విజయ అలిగిందని గ్రహించాక మెల్లగా ఉపక్రమించాడు.

"ఇదుగో అమ్మాయ్, నువ్వనవసరంగా ఉద్రేకపడి లాభం లేదు. నన్ను పది తిట్టి

నిన్ను పది తిట్టుకొని కాలేజీ మానేసి గొడవ చేస్తే జరిగి పోయింది కలిసిరాదు. నేను అన్నంత పనీ చేసి తీరుతాను-నాకా సన్యాసి ఎవరో తెలవాలి మరి. నేను వాడ్ని ఏ ఉపాయాన్నన్నా వెంట బెట్టుకు రాగలను. ఆపైన మీ అక్క యిష్టం, నీ యిష్టం-వాడికి ఏ శిక్ష వేసినా మీ యిష్టం-కాదనను. సరేనా-"

విజయ ఉరుముల్లోంచి మెరుపుల్లోంచి దిగి చల్లబడి.

"అతను పాపం! క్రొత్త లెక్చరరు....."

ప్రసాదరావు "చచ్చాను. నువ్వే పాపమంటే కథ అడ్డం తిరిగినట్లే. మీ మాట నమ్ముకుని ఏ సాహసం చెయ్యబోయినా చివరకు గాడిదలయేది మగవాళ్ళే-అవునా?"

విజయ అక్కడ్నుంచి చల్లగా వంట యింట్లోకి జారుకుంది. బయటి వరండా చీకట్లో నిలబడి పొంచి వింటూన్న దమయంతి-

"మీరిక్కడ ఏమిటి చేస్తున్నారు?" అంటూ రొక్కించింది.

ప్రసాదరావు "వుండు. డైలమాలో పడి కొట్టుగుంటున్నాను. వన్. టూ. త్రీ. ఈ రెండు వ్రేళ్ళూ పట్టుకో."

దమయంతి ఒక వ్రేలును చప్పున పట్టుగుంది.

ప్రసాదరావు చప్పున గెంతి "డామిట్! మీ చెల్లెలు నన్నే మోసం చేయాలనుకుంది."

"ఏమిటా మోసం?" అంది ఏమీ పాలుపోక.

"దీన్నే మొదటి చూపులో ప్రేమ-లవ్ అట్ ఫస్ట్ సైట్-అంటారు. విజయ ఆ క్రొత్త లెక్చరరుట-వాడ్ని ప్రేమిస్తోంది."

దమయంతి చప్పున నోరుమూస్తూ-"మీకు మతిపోతున్నదల్లే వుంది. ఆ పాడు నవలలు చదవకుండా ఉండలేరుగదా!"

ప్రసాదరావు ఏమరుపాటుగా వున్న దమయంతి రెండు బుజాల్ను గిరుక్కున తన వైపుకు త్రిప్పుకుని, ముఖంలో ముఖం పెట్టి-"ఈ మీ ఆడవాళ్ళు యింతేగావల్ను. పైకి ద్వేషిస్తూన్నట్లే వుంటారు. లోలోపల ప్రేమ మరగ కాగుతూంటుంది. ఈ రోజుల్లో కాలేజీ అమ్మాయిల ప్రేమ కాఫీ హోటళ్ళలో పాలులాంటిది. దానికి మరగ కాగటమేగాని పొంగి పొర్లటమంటూ వుండదు. ఎందుకంటే గంట గంటకీ చెంబెడు నీళ్లు కలుపుతూనే వుంటారుగా!"

ఈ మారు దమయంతి పొట్టచేత్తో పట్టుకొని నవ్వునాపుకోలేక "ఇంక మీరు మాట్లాడకండి. చచ్చిపోతున్నాం యింట్లో వాళ్ళం. మీ షర్‌లాక్ హోంస్ మీరూను" అంటూ వంట యింట్లోకి వెళ్ళింది.

ప్రసాదరావు పీటలమీద కూర్చునే సరికి రెండు కంచాలలోను పదార్థాలు వడ్డించబడి వున్నై.

లోపల దమయంతి విజయ చేతిలోని గరిటను లాక్కోవాలనే యత్నంలో విఫలురాలై వచ్చి ప్రసాదరావు ప్రక్కను చతికిలబడి పోయింది.

ప్రసాదరావు "ఊ-చూస్తావేం? కలుపు....."

ఇద్దరూ అన్నాలు కలిపారు. విజయ మెదలకుండా వడ్డన చేస్తోంది. ప్రసాదరావు పెదిమ కదిపి ఒక్క అక్షరం ముక్క కూడా మాట్లాడలేదు. దమయంతి లేచాక చూస్తే వాన వెలిసిన ఎండ కాసిన సాయంత్రానికి మల్లేవుంది విజయ ముఖం.

4

క్రొత్త లెక్చరరు అహోబలరావుకు అన్నీ క్రొత్త సమస్యలే. ఉదయం ఐదూ ఎనిమిదీ గంటల మధ్య ముక్కూ ముఖం యేకమయ్యేలా కురవకపోతే ఎవరేమనుకొని పోతారో అన్నట్లుగా కొట్టి కురిసింది వాన.

హోటలుకుపోయి పెందరాళే రెండు మెతుకులు నోట్లో వేసుకుని క్లాసుకు తయారవుదామంటే వీల్లేకుండా టిక్కెట్ల పుస్తకం మాయమైంది. శుభ్రమైన దుస్తులేసుకుని నీటుగా పోదామనుకుంటే నేలంతా ఎక్కడా అడుగుదీసడుగెట్టడానికి శక్యంగాకుండా చితపతలాడుతోంది. పిన్నా, పెద్దా, ఆడా మగా, అంతా ఆ రొచ్చూ రొంపి దాటటం కోసం లాగుల్ని ధోవతుల్ని చీర కుచ్చెళ్లను కాస్త పైకెగబట్టుకొని ఎత్తివెత్తి వేస్తున్నారు అంగలు.

డాబా మీంచి చూస్తుంటే, పెద్ద మనుష్యులు కొంతమంది ఏ కూరలకనో మరో పనిమీదో బయలుదేరి వీధిలో కొచ్చి గొడుగుల్నెత్తి పట్టుకు నడుస్తుండగా దారిలో ఎరిగున్న వాళ్లెవరైనా ఎదురుపడ్తే 'ఆముదం' మ్రింగవలసిన వాడిలా ముఖంపెట్టి పల్కరించిన దానికేవో జవాబులిచ్చి వొదుల్చుకుంటూ ముందుకు సాగుతున్నారు.

అహోబలరావుకు వాన కోటు కొనాలన్న విషయం అప్పుడే తట్టింది. పర్సు తీసుకుని జేబులో వేసుకుని గబగబా మెట్లమీంచిదిగి వీధిలో కొచ్చి పడ్డాడు. ఆ తొందరలో అతను ఆకు చెప్పు లేసుగొచ్చాడు. రోడ్డుమీద నడుద్దామంటే 'బంయ్' మంటూ అట్నుంచి ఒక బస్సు, యిట్నుంచి బస్సు, పోనీ పేవుమెంటుమీద ఎల్లాగో సర్దుకు పోదామంటే అక్కడక్కడ చెప్పులు గుట్టేవాళ్లు, గొడుగులకు ప్రాతకలాలకు టోపీలు పాళీలు అమర్చి, కళ్లజోళ్లూ తాళం చెవులు మరమ్మతు చేసి జీవించే చిల్లర వ్యాపారులు, వేరు శనక్కాయలమ్ముకునే ముసలమ్మలు, వీళ్లతో నానా అవస్థగానూ వుంది.

ఇక యీ పట్టణాల్లో బ్రతకటమే ఒక అవస్థ. ఇట్లాటి వానలో ఒకరి మడమలొకరు త్రొక్కుకుంటూ పరుగెడ్తున్నారు జనం. చెట్ల బజారులోని ఫ్యాన్సీ గుడ్సు షాపులోకి అటువైపునుంచి అహోబలరావు, యిటునుంచి ప్రసాదరావు ఒక్కమాటే ప్రవేశించారు.

షాపులో జనం గొడుగుల్ని బేరమాడుతున్నారు. అక్కడకూడా నేల తేమగా వుంది.

తీరా వాన కోటు కొందామని వచ్చిన అహోబలరావుకు గొడుగుల్ని చూడ్డంతోనే అదీ-యిదీ ఏది కొనటమనే డైలమాలో పడిపోయాడు.

ప్రసాదరావుని చూడగానే కొట్టు యజమాని "దయచెయ్యండి సార్! చూస్తావేరా వెధవా, పంతులుగారికి కుర్చీవెయ్!" అంటూ జనాన్ని వొత్తిగించుకుని "ఏమిటి యిలా దయచేశారు? కాఫీ పుచ్చుకుంటారా? అరేయ్ టిఫిన్ ఒక కప్పు కాఫీ పట్రా చప్పున" అంటూ అతి మర్యాద చేశాడు.

"కాఫీ ఏమిటి? ఏమీ అక్కర్లేదు. ఇప్పుడే పుచ్చుగొచ్చాను. నన్నవసరంగా చంపకు" అన్నాడు ప్రసాదరావు క్రొత్త రకపు ఫ్యాన్సీ కళ్ల జోడు తీసి విలాసంగా చేత్తో పుచ్చుగుని. లెనిన్ బుష్‌కోటు వేసుకున్న ప్రసాదరావును, అతడి జేబులోని పార్కరు పెన్ను, బెంటిక్కు పెన్నుతో వున్న వెస్టెండ్ కొత్త మోడలు వాటర్ ప్రూఫ్ రిస్ట్‌వాచీని చూసిన అహోబలరావు వుండబట్ట లేక ప్రక్కవాడ్ని పొడిచి 'ఎవరీయన' అని అడిగాడు.

"ఎక్కడో పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో పంచదార ఫ్యాక్టరీ కడ్తున్నారు. దానికి మేనేజింగు డైరెక్టరు. ఇంకా మన వూళ్ళో చాలా కంపెనీల్లో ఆయన షేర్లున్నాయి."

ఇది విన్నాక "పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో పంచదార ఫ్యాక్టరీ పెడుతూంటే యీ మేనేజింగు డైరెక్టరు యీ వూళ్ళో ఎందుకు వుండటం" అనుకుని, పోనీలే మన కెందుకని ఆ కొట్టు యజమానిని 'వాటర్ కోట్లు' చూపించమని అడిగాడు. అప్పటికి అహోబలరావుకు కాలేజీకి వెళ్లడానికి గంట వ్యవధే వున్నది.

ప్రసాదరావు కాఫీ పీలుస్తూ "చూడవోయ్. ఓవల్టీను డబ్బా ఒక టిన్నూ, ధర్మాప్లాస్కు పగిలిపోయింది అదొకటి యివ్వు!"

"చిత్తం" అని ఆ సరుకుల్ని స్వయంగా తెచ్చి అందిస్తూ "ఏం బాబూ యింట్లో అంతా కులాసా?" అన్నాడు కొట్టు యజమాని.

ఈ ప్రశ్నకు ప్రసాదరావు సమాధానం నోటినుంచి పెగిలి బయటకు రాకముందే, సైకిలు షాపు డీలరు బంగారయ్య "పంతులుగారు లేడీ సైకిలు తీసుకున్నారు. ఇంకా కొరవ మిగిలిపోయింది. కొంత యిబ్బందిలో వున్నాను. లేకపోతే తమబోటి వారి దగ్గర సొమ్ము ఖజానాలో వున్నట్లే....." అంటూ లోపలి కొచ్చాడు యితడి రాక పసిగట్టి.

అవతలకొట్లో చిన్నచిన్న బేరాలన్నీ గుమాస్తా చూసుగుంటాడు.

ప్రసాదరావు కొంచెం విచారంగా "ఆ సైకిలు తుక్కుతుక్కుఅయిందోయ్. కుర్రాడ్ని పంపించు. యిచ్చేస్తాను. మళ్లీ అమ్మేసి వొచ్చిన డబ్బు నాకిచ్చేద్దుగాని..." అన్నాడు కళ్ళు తేల్చి పైకిచూస్తూ.

"ఏమిటి అలా అంటున్నారు. ఏం జరిగింది?" అంటూ కుతూహలంగా ప్రశ్నించాడు బంగారయ్య. ప్రసాదరావు కొంచెం అయిష్టంగా "అది కొన్న వేళావిశేషం మంచిది

కాదోయ్. నిన్న మా మరదలు దాని మీంచి పడిపోయింది. ఆక్సిడెంటు సీరియస్ కాదుగాని దెబ్బలు తగిలాయి."

అహోబలరావు గుండె చప్పున ఆగిపోయింది. "చచ్చాన్రా యిక్కడకొచ్చిపడ్డాను. ఆ క్రొత్త లెక్చరర్ని నేనే అని తెలిస్తే యీ మేనేజింగు డైరెక్టరు నా ముఖం బోర్లేస్తాడు గావల్ను. ఎట్లా యిక్కడ నుంచి తప్పించుకోవడ"మనే భయంతో గబగబా బిల్లు చెల్లించి వీధిపడ్డారు. అతని కళ్లు చీకట్లు కమ్మాయ్. 'పట్టుగోండి!' అని ఎవరో అరుస్తూ వెంబడిస్తూన్నట్లు తోచింది.

5

గోదావరి స్టేషన్లోకి మెయిలువచ్చి, ఆగీ ఆగటం ఘుందర రామయ్య భోషాణంలాంటి పెట్టెను కూలీల సహాయంతో కిటకిటలాడ్తూ కిక్కిరిసి వున్న ఆడవాళ్ల పెట్టెలోకి ఎల్లానో నెట్టి ముఖం మీది చమటను తుడుచుకుంటూ–"ఎక్కమ్మా, ఇది ఆడవాళ్లపెట్టి. ఎల్లానో రెండు గంటల సేపు కళ్ల మూసుగున్నావా, బెజవాడ స్టేషను వొస్తుంది" అని సామానులు నింపిన గోనె సంచీని ఎక్కడ వుంచటమా అన్న ఆలోచనతో పెట్టి లోకి తొంగి చూశాడు.

అలివేలు క్రొత్త చీరకట్టుగుంది. కాళ్లకు రాసుకున్న పసుపూ, స్టేషనుకు వచ్చే ఆదరా బాదరా తొందరలో వాళ్ల అమ్మ ముఖాన మెత్తిన కుంకుమా, చేతిలోని చలిమిడీ, పసుపు కొమ్ముల సంచీతో లోపలకు ఎక్కబోతూ చేయిపట్టుకునే వూచకు తగలటం వలన రెండు గాజులు చితికాయి. లోపల ఎవరో స్త్రీ సానుభూతిగా–'అయ్యొ చిట్టెమ్మా గాజులు చితికాయ్–'అంటూ సర్దుకొని చోటిచ్చి, గుమ్మాని కడ్డంగా వేయిస్తూన్న సామాను సంచీని విమర్శిస్తూ 'దారికడ్డమయ్యా–ఎక్కే వాళ్ళకూ దిగేవాళ్లకూ ఎట్లా?' అని గొణిగి, 'బుల్లెమ్మా మీ పుట్టిల్లు ఏ వూరు అంది అదే వరసని. అలివేలు ఆవిడ దయారసానికి కృతజ్ఞతగా. ఈ వూరేనండీ' అని, 'నాన్నా, ఆ సామానులోపల సర్దించు దారికడ్డం లేకుండా–పాపం ఎక్కేవాళ్లకూ దిగేవాళ్లకూ...' అని అనటం, ఆ స్త్రీ మర్యాదగా 'ఫరవాలేదమ్మా, ఆ సామాను నీదా? అత్తారింటికి కాబోలు వెళ్తున్నావు. ఆయన మీ నాన్నగారా....' అంది. 'అవునండీ' అని అలివేలు కిటికీలోంచి తండ్రికేసి చూసింది. సుందర రామయ్య లోపలికొచ్చి సామాన్ను దారికడ్డం రాకుండా సర్ది–'మర్చిపోయాను, యిదిగో టిక్కట్టు జాగ్రత్తమ్మా. అతను స్టేషనుకు వస్తాడు. ఇప్పుడే టెలిగ్రాము యిస్తాను. అమ్మా, కాస్త మా అమ్మాయి బెజవాడ స్టేషన్లో దిగుతుంది. చూస్తూండండి' అని ఆ స్త్రీకి వప్పగించాడు.

రైలు కదిలింది. అలివేలు పెట్టిలోంచి ఆకాశం వైపు, మరొక సారి తండ్రివైపు చూసింది. ఆకాశం స్వచ్ఛంగా వుంది. ఎక్కడా మబ్బులు లేవు. ఎండ బంగారంలా వుంది. తండ్రి ముఖం దమ్మిడీ కాసంతయింది. తండ్రి చెంగుతో కళ్ళు తుడుచుకుంటూ 'ఉంటానమ్మా' అంటున్నాడు. అలివేలు తెలతెలబోతూ తలను పెట్టెలోకి లాక్కుంది. పెట్టెలో తొడ త్రొక్కిడిగా

వుంది. రైలు గోదావరి దాటుతోంది. గోదావరిని చూడ్డంకోసం దంతావళంలాటి మనిషి అలివేలు మీద నుంచి తోసుకుంటూ కిటికీలోకి మెడను దూర్చాలని ప్రయత్నిస్తోంది. ఆవిడ కూర్చున్న చోటు ఒక చదరపు గజం మేర. అందులో చుట్టూ అరడజను బత్తాయి కాయిల తొక్కలు వొల్చి పారబోసింది. వెనకాల పల్చటి దిండు అనుకుందుకు వేసుకుంది. ప్రక్కనే ఒక యింగ్లీషు పత్రిక రెండు మూడు కథల పుస్తకాలు ఉన్నై. మీద కొక్కికి ధర్మా ప్లాస్కు వేలాడుతోంది. బహుశా ఆ కథలు చదువుతూ మధ్యమధ్య ఆవిడ అందులోని పానీయాన్ని కొద్ది కొద్దిగా ఆరగిస్తూ వుండాలి. అలివేలు కావిడ ధోరణి నచ్చలేదు. పెట్టెలో యింకా రకరకాల ఆడవాళ్ళు నిల్చునే పిల్లల్ని ఎల్లానో వూరడించుకొంటున్నారు. ఆవిడ ఎక్కువ తన సుఖం చూచుకునే మనిషిలా కనుపించింది. అట్లాటి వాళ్ళంటే అలివేలు కస్సులు కోపం. పైపెచ్చు ఆవిడ తన వర్తుల దేహాన్ని తన మీదుగా పోనిచ్చి గోదావరిని చూసి ఆనందిస్తోందంటే చిరాకు వేసిన మాట మాత్రం నిజం.

రైలు ధనాధనా మంటోంది. వంతెన మీద, అలివేలుకు తలనొప్పి, ఆవిడ వక్షఃప్రదేశం అలిమేలు ముఖానికి రాసుకుంటూ ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయడంవలన, 'ఊపిరాడ్డంలేదండీ' అంది విసుగ్గా. కండలు తిరిగి ముడతలుపడ్డ ఆమె మెడను అలివేలుకేసి త్రిప్పుతూ 'ఇప్పుడనగా ఎక్కేవు. ఈ మాత్రానికే యింత చిరాకా–నేను ఎక్కడ్నుంచి వస్తున్నానో తెలుసునా?–నిన్ననగా ఎక్కేము!"

"అదంతా అనవసరమండీ. మీరు ఎప్పుడెక్కితే నా కెందుకు? నాకు ఊపిరాడ్డంలేదంటున్నాను. దయచేసి మీ సీట్లోకెళ్ళి కూర్చోండి." అని ముఖం చెండుకునే అనేసింది.

ఇంతవరకూ ఆవిడ నిన్నటినుంచీ ఆ పెట్టెలో ఏకఛత్రాధిపత్యంగా పరిపాలన సాగిస్తోంది. కాని యిటువంటి అవమానం జరగలేదు. అదీగాక అలివేలు చాలా పరుషంగా అన్నమీదట ఆవిడ మెదలకుండా సీట్లోకెళ్ళి తన చదరపుగజం మేరనూ తిరిగి ఆక్రమించుకుని ఒక బత్తాయి తొనను కోపంగా వొలిచి నోట్లో వేసుకుని గింజల్ని తుపుకు తుపుకున వూస్తూ కథల పుస్తకం తీసి ముఖాని కడ్డంగా లాక్కుని కోరచూపులు చూడసాగింది.

కొవ్వూరు స్టేషనొచ్చింది. అక్కడ వో పచ్చిబాలెంతరాలు రెండు నెలల గ్రుడ్డును తీసుకుని ఆ పెట్లోకే ఎక్కింది. ఎక్కడా చోటు లేదు. ఈ దంతావళం చక్కగా బాసింపట్టు వేసుకు కూర్చోనుంది. ప్రక్కనే ఒక మనిషి కూర్చునే చోటులో పత్రికలు పుస్తకాలూ పర్చింది. ఎవరూ ఆమెను ఆ చోటు ఖాళీ చెయ్యమని అనరు. ఆ పచ్చి బాలెంతరాలుకు నోరు లేదు. అట్లానే నిలబడింది. ఆ పసిబిడ్డతో ఆవిడ ఉదుకుష్టంగా నుంచోవటం యీ దంతావళం చూసింది. చూసినా చలించలేదు. మళ్ళీ అలివేలు కలుగచేసుకోవాల్సి వచ్చింది.

"ఇదుగో ఏమండోయ్, మిమ్మల్నే...." ఆవిడ ఉలకలేదు. పలకలేదు. తన్ను కానట్లు వూరుకొంది.

"ఆ పుస్తకాలు కొంచెం తియ్యండి.....అక్కడ కాస్త చోటుంది" అంది మళ్ళీ అలివేలు. ఈ మారు ఒకమాటు తనకేసి చూసి మళ్ళీ నిర్లక్ష్యంగా పుస్తకం చదువుకోనారంభించింది. అలివేలు లేచి ఆ బాలెంతరాలు చెయ్యి పుచ్చుకుని లోపలికంటా నడిపించుకొచ్చి ఆ పుస్తకాలను చేత్తో తీసింది. ఆ దంతావళం 'అవి అక్కడ పెట్టు ముందర' అంటూ గర్జించింది. అలివేలు ఆ బాలెంతరాలు చేతిలోని పసిగుడ్డు నందుకుంటూ 'నువ్విక్కడ కూర్చో' మని ఆ పిల్ల తల్లిని ఆజ్ఞాపించింది. 'కూర్చోవటానికి వీల్లేదు' అంటూ దంతావళం చేత్తో ఆ తల్లిని నెట్టి వేయటానికి సాహసించింది. అలివేలు కళ్ళవెంట నిప్పులు కురిపిస్తూ, 'ఇదుగో బాగా చూడండి. మీరు కనుక ఆమెను కూర్చోనియ్యకపోతే యీ చేతిలోని పుస్తకాలను కట్టగా కిటికీలోంచి అవతలకు గిరాటువేస్తాను" అని చేత్తో పుస్తకాల దొంతరను ఝళిపించింది. పెట్టెలోని తతిమ్మా ఆడవాళ్ళు గొల్లుమన్నారు. ఆ ముక్కలన్న తరువాత అలివేలు అంతపనీ చేసేదానిలాగునేవుంది. ఆవిడ చప్పున నోరు తెరిచి పెట్టెలో అందరివంకా చూస్తూ-"నేను ఎప్పుడనగా బయల్దేరానో, ఎక్కడ్నుంచి వస్తున్నానో తెలుసా?" అంది. అంతా మళ్ళీ గొల్లుమన్నారు. ఈ మారు అలివేలుకూడా నవ్వింది. బాలెంతరాలు చేతిలోని పాపాయి కూడా నవ్వింది. ఈ మారు పరాజయం దంతావళినిదే. ఆ బాలెంతరాలు కూర్చుని ఓపిగ్గా చంటిపిల్లకు పాలు కుడుపుతూ "పది కాలాలుపాటు చిరీచంపత్తీ కలిగి, పసుపూ కుంకుమా పెట్టుగుని బతుకు తల్లీ!" అంటూ దీవించింది.

దంతావళం వూరుకోలేదు. నసుగుడు ఆరంభించింది. 'పారేస్తుందిట, పుస్తకాలు పారేస్తే పోలీసులకి కబురు చేసేదాన్ని' అంది. పెట్టెలో ఒక మూల నుంచి ఒక తూర్పావిడ చుట్ట నోట్లోంచి తీసి-"బాలింతరాలు కూకోటానికి సోటెట్టమని ఆ మా తల్లి అడిగితే పెద్ద నాపరాయిలా బల్లసంగానికి తాటించి కూకుని, నెగమంటే పిలుస్తాదిట పోలీసుల్ని, ఎదవ పుస్తకాలు ఎన్ని సదిగితేం, ఆ మా తల్లికున్న గ్యానం నేదు. చీరామ చీరామ, కలికాలం" అంది. ఈలోగా గుడ్డి బిచ్చగాడు రైల్లో కెక్కి-

'నిజము కల్లవుతుంది, కల్ల నిజమవుతుంది.

నిజము నిలకడమీద తెలవాలి బ్రహ్మావో-

భజగోవింద! గోవింద! అంటూ పాట లంకించుకొన్నాడు. దంతావళానికి ఓపిక చచ్చి 'బ్రూటుస్' అనేసి ఫ్లాస్కులోనీ కాఫీ గిద్దెడు పోసుగుని చప్పరిస్తూ కథల పుస్తకం పేజీలు తెరిచి, బలవంతాన చదవటం నటించసాగింది రోషంతో. తాడేపల్లిగూడెం స్టేషన్లో యీ దంతావళానికి మరొక ఐరావతం ప్రోగయింది. అలివేలు వారి సంభాషణలనుంచి తెలుసుకున్న దేమిటంటే యీవిడ అల్లుడుగారింటికి బెజవాడ వెళ్తోన్నదనిన్నీ-అక్కడ తన చిన్న కూతురు కాలేజీలో చదువుకొంటున్నదనీ-ఆ అల్లుడు పంచదార ఫ్యాక్టరీ మానేజింగు డైరెక్టరట. ఈ సంగతులు ఆవిడ చెప్పటంలో ఎంతో దర్జా, గొప్పతనం అనుభవిస్తూ చెప్పింది.

కొంతసేపు యీ దంతావళమూ, ఆ ఐరావతమూ యింగ్లీషుతో అలివేలుకేసి కొరకొరా చూస్తూ ఏమో మాట్లాడుకున్నారు. తరువాత బెజవాడ స్టేషనొచ్చేవరకూ అలివేలుకు ఈ రెండు జంతువులే కాలక్షేపం.

బెజవాడ స్టేషను వస్తున్నదనగానే పొంగిపొర్లే ఉత్సాహంతో అలివేలు ప్లాటుఫారం కేసి ముఖాల్లోకి పరీక్షగా ఆదుర్దాగా చూడసాగింది. దూరాన్ని రంగురంగుల లైట్లతో స్టేషనంతా దీపాల్తో జగజ్జేగీయమానంగా వుంది.

ఆ దంతావళం అలివేలు పెట్టెను కొంచెం అడ్డంగా వున్నదనే నెపంమీద "కాళ్ళ కడ్డం వెధవ పెట్టి" అని కసిదీరా తిట్టింది. అలివేలు వూరుకోలేదు. "వెధవ పెట్టె గిధవపెట్టె అనబోకు పోలీసుల్ని పిలుస్తాను" అంది. మళ్ళీ అంతా గొల్లుమని నవ్వారు. రైలు ఆగింది. అహోబలరావు కిటికీదగ్గర్నుంచి అలివేలు బుజం తట్టాడు. ఉలిక్కిపడి "మీరా...' అంది. "వచ్చావా" అన్నాడు. కళ్ళు మిలమిలా మెరుస్తుండగా యింత చేసుగున్న ముఖంతో "వచ్చాను" అంది అలివేలు.

ఆ దంతావళంకోసం వచ్చిన విజయ, తల్లిని ముందు పల్కరించకుండా "బావా! బావా! ఆయనే మా క్రొత్త లెక్చరరు" అని ప్రసాదరావుకు అహోబలరావును చూపెట్టింది.

6

చేలంకడ్డంపడి పొలాల్లోంచి రెండెడ్ల బండిని త్రోలుకెళ్ళినట్లుగా దంచుతున్నాడు. ఉపన్యాసం అహోబలరావు. విషయం సత్యాహింసలు-గాంధీ, గౌతమ బుద్ధుడు, పాఠం అక్కరలేని వాళ్ళు బందరు లైను మీద బల్లిలా పాకుతున్న గూడ్సు రైలు పెట్టెలను లెక్కపెడుతున్నారు. ఉపన్యాసం డొంక తిరుగుడుగా వుంది. అవసరమైన విషయాల్లోంచి అనవసరమైన విషయాల్లోకి దాంట్లోంచి దీంట్లోకి, కప్పదాట్లు, కుప్పిగంతులు వేస్తుంది. ఐనా ఏదో సమర్థతతోనే చెప్పుకుపోతున్నాడు. కొందరు కుర్రవాళ్ళు కబుర్లు ప్రారంభించారు. కొంత మంది మెల్ల మెల్లగా గోడవారల్నుంచి జారుకొంటున్నారు. ఇంకా మరికొందరు ఉండుండి 'చుట్టా బీడీ సిగరెట్' 'చా! చా! గరం చా!' అని కేకలేస్తున్నారు. అహోబలరావు చప్పున నీరసించి యిట్లాగన్నాడు-"మీ కెవరికీ విషయంపట్ల ఆసక్తి వున్నట్లు కనపట్టంలేదు. ఐనా చదువుకోటానికి వచ్చినట్లు లేరే..." అని. వెనక బెంచీలోంచి చాలా చక్కగా గ్రహించారు' అని యింకొక మూలనుంచి 'బాగుబాగు' అని, వేరకొచోటునుంచి 'ఈవాళ్టికి చాల్లెండి మాస్టారూ!" అని సలహాలు, సందేశాలు, ఆదేశాలు వచ్చినై. ఆడపిల్లలు నవ్వు తున్నారు. వాళ్ళు ఎందుకు నవ్వుతారో వాళ్ళకే తెలియదు. అహోబలరావు మళ్ళీ పట్టుదలకొద్దీ ఉపన్యాసాని కందుకున్నాడు. తక్షణం విషయం 'ప్రపంచశాంతి'తో ముడిపెట్టబడింది. ఆర్థిక శాస్త్రానికి సంబంధించిన, రాజకీయాలకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు లేచి తలొక్కరూ వేయసాగారు. చివరకా క్లాసు పరశురాం లయన్ సర్కస్‌గా మారింది.

అహోబలరావు కుర్చీ వదిలి బెంచీల మధ్యకొచ్చి గర్జించాడు, "మీరు గొడవమానా్తరా లేదా?" అంటూ ఒకటికి రెండుసార్లు. పోలోమంటూ అంతా లేచి "క్రొత్తమాస్టారికీ జై!" అంటూ యివతలి కొచ్చిపడ్డారు.

ఖిన్నవదనుడై అహోబలరావు యివతలకు రావటం, మెట్లదగ్గర బయాలజీ హాల్లో జూ ఆలజీ ప్రాక్టికల్ చేస్తున్న విజయ చూసింది. చూసి ప్రక్కనున్న స్నేహితుల చెవిలో ఏమో చెప్పింది. అంతా అహోబలరావు సమీపాన్నుంచి పోతుంటాన్ని కనిపెట్టి, పక పక నవ్వారు. హాలుహాలంతా పకపకలతో ధ్వనించింది. అహోబలరావు కోపంగా విజయకేసి చూశాడు. విజయ కటువైన మందహాసాన్ని విసిరింది.

"చాల్లేవే-ఏమిటా విసురుడు?" అంటూ వచ్చింది ఒకతె.

"అదికాదే-క్రొత్తవాళ్ళనంత బెదరగొడ్తావేమే విజయా!" అంది మరొకతె. అంతా నవ్వారు.

బల్లమీద చెక్కకు నాలుగువైపులా మేకులు దిగగొట్టి వెల్లకిలా పరుండబెట్టిన కప్పకు రక్త ప్రసారమెట్లా జరుగుతుందో చెప్పి, గుండె చలనం గూర్చి చెబుతున్నాడు. విజయ పరధ్యానగా వుంది. సన్నటి చాకులు, చిన్న చిన్న సూదులు నీళ్ళలోంచి తీసి తుడుస్తూ "మాటే ఇందిరా" అని పిలిచింది. ఇందిర నోట్సు వ్రాయటం ఆపుచేసి "ఏమిటే అంత అర్జంటు?" అంటూ వచ్చింది.

"లేడీస్ కల్చరల్ అసోసియేషన్ ప్రారంభోత్సవం ఎప్పుడే?" అంది.

"ఆ విషయం యిప్పుడెందుకే?" అంది ఇందిర.

"పనుందిలే. చెప్పు, ఎప్పుడు ప్రారంభించటం?" మళ్ళీ రెట్టించింది.

"ప్రిన్స్‌పాల్నడగాలే..ఇవాళ మధ్యాహ్నం పోయి అడుగుదామా?"

విజయ ఆలోచించి "సెక్రటరీని పిలవ్వే..." అంది.

శెక్రటరీ వచ్చి "ఎందుకే విజయా....అవతల టేబిల్ దగ్గర సగం సగం ప్రాక్టికలు చేస్తూ వచ్చాను. చెప్పు" అంది.

"మన అసోసియేషన్ 'డే' ఎప్పుడు చేద్దామే..." అంది విజయ.

"ఇప్పుడెందుకే ఆ చర్చ?" అంది శెక్రటరీ.

"ఆఫీసు బేరరుగా నేను క్రొత్త లెక్చరర్ను సూచిస్తాను. మీరంతా వోట్లియ్యాలి."

"ఎందుకే-పాపం అతడ్ని యేడిపించటం?" అంది ఇందిర.

శెక్రటరీ అందుకుంది. "పాపం అంటూ వెనకేసుకొస్తోంది. దీనికేమన్నా మేనత్త కొడుకేమోనేవాడు!"

విజయ "అల్లానే వుంది. కాకపోతే యేమిటి?" అంది హేళనగా.

ఇందిర కోపంగా "ఆ దగ్గర వరసలన్నీ ఐతేమీకవాలి? నాకేం-నేను నా వోటు వెయ్యను!"

"ముడిచి తల్లో పెట్టుకో...." అంది శెక్రటరీ.

ఇందిరకు కోపమొచ్చి తన బల్లదగ్గరకు వెళ్ళి ప్రాక్టికలు చేస్తోంది. విజయ చాకులు, సూదులతో బల్లమీద కప్పను పైపైన కోస్తూ, శెక్రటరీ చెవులో ఏమేమో చెప్పి నూరిపోస్తోంది. ఇద్దరూ మధ్య మధ్య నవ్వుకుంటున్నారు. విజయకు ప్రాక్టికల్ మీద దృష్టిలేదు. శెక్రటరీ బల్ల మీదకు వంగి విజయ ముఖంలోకి చూస్తూ మాట్లాడుతోంది. ఈ లోగా సగం సగం తెలివిలోకి వస్తున్న కప్ప పోయేప్రాణం కోసం పెనుగులాడుతూ, నాలుగు కాళ్ళనూ కుంచించి తిరుగుబాటు చేసింది.. క్లోరోఫారం పట్టుతప్పి కప్ప నాలుగు మేకుల్ని ఎగరతన్ని శెక్రటరీ ముఖానికొచ్చి గుద్దుకుంది.

"అమ్మ బాబోయ్" అని శెక్రటరీ భయంతో కెవ్వుమని కేకేసి వెనక్కు పరుగెత్తింది. విజయ తెల్లబోయి చూస్తూ నిలబడిపోయింది. నాలుగువైపుల్నించి విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు, అటెండర్లు "ఏమిటి ఏమిటి" అంటూ పరుగెత్తుకొచ్చారు.

భయపడిపోయిన శెక్రటరీ యేడుపు లంకించుకుంది. అధ్యాపకుడు అట్టెండర్ని కేకలేస్తే, అతను "పొరబాటు క్షమించాలి. క్లోరో ఫారం సరిగా యివ్వలేదు కాబోలు" అని నసిగాడు. విజయ శక్రటరీని నడిపించుకుని వెయిటింగురూంలోకి వెళ్ళబోతూంటే అందరూ 'యీ అమ్మాయి ముఖంనిండా బట్టలనిండా యీ నెత్తురేమిటి, మరకలేమిటని అడిగేవారే! అడిగి తెలుసుకున్నాక పొట్ట చెక్కలయ్యేలా నవ్వే వారే!

ఇందిర అవకాశంకోసం కాచుక కూర్చున్నది. విజయ, శెక్రటరీ జట్కాలో ఎక్కుతూండగా 'ఏమో-యీనాగరేషన్ 'దే' ఎలాగుందేం అంది.

శెక్రటరీ ముఖమంతా నలుపు చేసుకుంది. విజయ "ఇప్పుడా యిదా వేళాకోళానికి సమయ" మన్నట్లు చూసింది.

ఇందిర మాటలో మాట కలిపింది-"జరిగిందేదో జరిగింది కాని-యింకెప్పుడూ అనవసరంగా మనకు సంబంధంలేని విషయాల్లోకి దిగి యితరుల్నవమానించటానికి పన్నాగాలు పన్నకండి". దీంతో శెక్రటరీ చచ్చిపోయింది. విజయ వుడుకుమోతుతనంగానే అంది-"నీకు మహా బాగా తెల్సులేవే-అందర్నీ వెనకేసుకొచ్చి మాట్లాడుతున్నావ్. ఇవాళ ఏదో ఆ వెధవ క్లోరోఫారం సరిగా యివ్వనందుకు ఆ కప్పకు తెలివొచ్చి మేకుల్ని ఎగరగొట్టిందని దానికీ దీనికీ ముడిబెడ్తున్నావు. వాడెంత రోగ్గో నీకు తెల్సా-నన్ను సైకిలుమీదనుండి పడేశాడు. నిన్న మా అమ్మ కలకత్తా నుంచి వస్తుంటే రాజమండ్రిలో ఎక్కిందట-యీయనగారి భార్యామణి మాట్లాడేవంటే 'నీ మూటముల్లే కిటికీలోంచి గోదావరిలో పారేస్తానని బెదిరించదట. ఇద్దరికిద్దరే వీడికీ వీడి పెళ్ళానికి బుద్ధి చెప్పాలి" అని.

శెక్రటరీ అంది మళ్ళీ - "ఒసే ఇందిరా-నీవనవసరంగా దీంట్లో జోక్యం కలుగచేసుకోకు. వాళ్ళిద్దరికీ బుద్ధి చెప్పందే మేం నిద్రపోయేది లేదనుకో-"

ఇందిర మళ్ళీ కప్ప సంగతి గుర్తుకు తెచ్చుకుని పకపకా నవ్వుతు "నా కెందుకు జోక్యం-నేను కలగచేసుకుంటే ఆ కప్ప ఎగిరి నా మీదే పడి వుండేది యిందాక" అంది. ఇంతలో సిటీ బస్సు వచ్చింది. ఇందిర బస్సులోకి వెళ్ళింది. "ఇదేమిటే యింత పెడసరంగా సెక్సు సింపతీ కూడా లేకుండా మాట్లాడుతుంది" అంది శక్రటరీ. చెన్నాకోలు "చళ్" మంది. కారు హారన్ 'బంయ్' మంది.

7

రోజులు గడుస్తూన్న కొద్దీ చిత్రవిచిత్రమైన సంఘటనలు జరుగుతూ వచ్చాయి. ప్రపంచంలోని ఒక రకపు అసందర్భపు మనుషుల్లో ఒకడైన అహోబలరావు 'బాహ్యజీవితం' దినదిన గండం, వెయ్యేళ్ళాయుస్సుగా మారిపోయింది. ఉపాన్యాసాలివ్వటం మొదట్లో క్రొత్త అనిపించినా క్రమంగా కొన్నాళ్ళకు మామూలై పోతుంది అందరికీ. ఇతడి విషయంలో అట్లాకాలేదు. చిన్న చిన్న అడ్డంకులు సంఘటనలు వచ్చి వ్యక్తిని నిరుత్సాహ పరిచాయి. తరువాత క్లాసంటే భయం, దడ ఎక్కువవుతూ వచ్చింది. కాని తగ్గలేదు. చక్కగా కష్టపడి అవీ ఇవీ చదివి మరీ వెళ్ళేవాడు-కాని నోరు విప్పనివ్వరే! ఖర్మ.

ఇంటికొచ్చాక పెద్ద పెట్టున రాగాలెట్టాలనిపించేది అతనికి. ఎవరితో మాట్లాడకుండా దిగాలుపడి కూర్చుండి పోయేవాడు. అర్థరాత్రి నిద్రలోంచి ఉలిక్కి పడిలేచి 'భయం' అనేవాడు. 'నా చేయి మీ మీద వేస్తాను. మీరు సుఖంగా నిద్రపోండి. మీకెందుకు భయం' అనేది అలివేలు.

ఒక రోజున గదిలో కూర్చుని కాంపోజిషన్ పుస్తకాలు సంస్కరించటానికి బదులుగా రెండు చేతుల్తో తల గట్టిగా పట్టుకొని వెక్కి వెక్కి యేడవటాని కారంభించాడు. అలివేలు వంట యింట్లో కాఫీ కాచటంలో నిమగ్నురాలైంది.

మరో పది నిముషాలకు కాఫీ కప్పు బల్లమీద వుంచుతూ "కళ్ళు ఎర్రగా వున్నాయేమండీ?" అంది చకితవదనయై. అహోబలరావు ఉత్తరీయంతో కళ్ళద్దుకుంటూ "ఏమీలేదు" అని కాఫీ కప్పునందుకుని రెండు గ్రుక్కలు పీల్చి ముఖాన్ని ప్రక్కకు త్రిప్పి కిటికీలోంచి ప్రొద్దు గ్రుంకటాన్ని తిలకించసాగాడు. పడకకుర్చీ వెనక్కు వచ్చి నిల్చొని "నా మీద వొట్టే...ఏమీలేదూ?" అంది రొకాయిస్తూ అలివేలు.

ప్రక్క వాటాలో వాళ్ళమ్మాయి యేడ్చి మారాం చేస్తూంటే-'ఉల్లుల్లా హాయీ! యేడువకు యేడువకు వెర్రి నాగన్నా! యేడిస్తే నిన్నెవరు యెత్తుకుంటారు?' అని తల్లి వోదారుస్తోంది. అలివేలు కాస్సేపు నిశ్శబ్దంగా నిల్చొని "దీపం వెలిగించి కొస్తాను. ఆనక చెబుదురుగాని లెండి. అన్నం పడేస్తాను" అని గిరుక్కున వంట యింట్లోకి మళ్ళింది.

అహోబలరావుకు వెనుకటి సంగతులు ఎంతవద్దనుకున్నా జ్ఞాపకానికి రాసాగినై. అలివేలు తన్ను యేరికోరి వలచి చేసుకుంది. చెంపకు చేరడేసి కళ్ళు-పిల్లా...అహోబలరావు

కివ్వడమేమిటి అన్నారంతా. ఆనర్సయితే చదువుతున్నాడుగాని, ఎక్కడా ప్రాపంచిక జ్ఞానం, తెలివీ తేటా, అందం, మనిషిలో నావళీకంగానిలేవు. కాకి ముక్కుకి దొండపండు కట్టినట్లు ఏమిటిది? అంటే అలివేలు సమాధాన మిచ్చింది. "నాకు అందం అక్కర్లేదు. ఎక్కడన్నా అందాన్ని కొరుక్కుతింటామా? అది యివ్వాళ వుంటుంది, రేపు పోతుంది. ఈవాళ నలకూబరుడులాటి వాడ్ని తెచ్చి కడతారు. రేపు ప్రొద్దున వాడికే మశూచికమన్నా రావచ్చు. అప్పుడా అందమంతాపోతే-అటువంటి అందాన్నే చూసి పెళ్ళిచేసుకున్న నాగతేం కాను?" అంది పెళ్లికూతురు.

ఇది మాటలునేర్చిన కుక్క, యిస్కోమంటే యిస్కోమంటుంది అన్నారంతా. తల్లి అడిగిందట-'ఆస్తిమాటో-లక్షణమైన బంగారపు బొమ్మలాటి పిల్లనిస్తే, తిండి బట్టా యిచ్చి సుఖపెట్టేచోటు అవునో కాదో కాస్త చూసుకో నక్కర్లేదుటే....' అని. అప్పుడు కూడా అలివేలు కొంటె మాటలు మానలేదు.

"డబ్బుకూడా అట్లాంటిదేగా అమ్మా. అది యివ్వాళ వుంటుంది. రేపు పోతుంది. రోజూ మనం ఎంతమందిని చూడ్డంలేదు. లక్షాధికారులు భిక్షాధికారులు కావటంలే-"

తల్లికి అత్తరువులో కారంవేసి రాచినట్లైంది. దాన్తో ఆవిడ చిరాకు పడింది. "ఈ అడ్డదిడ్డం మాటలన్నీ చెబ్తున్న దానివి నువ్వు నిజానికి మొగుడుతోటి కాపురం చేసేదానివేనా?" అని.

అహోబలరావు అనుకున్నాడు-ఋణానుబంధం వుండేచోట అన్ని ముళ్ళూ త్రెంపుకుందామన్నా తెగవు. లేనిచోట ఎంత అతుక్కుందామని భగీరథ ప్రయత్నం చేసినా అతకదు. ఆ ఆశలు గగన కుసుమాలుగానే వుంటాయి. ఎవరి చేతి మెతుకులు ఎవరికి ప్రాప్తో, ఏ పిట్ట ఏ పిట్టతో కలిసి గూడు కట్టుందో చెప్పటానికి నిజంగా యెవరికి తెలుసు?

ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో చేరినప్పటి నుంచి ఆనర్స్ క్లాసు పూర్తయే వరకూ యీ పది పదిహేనేళ్ళలోనూ ఒకే ఒక రకపు మనస్తత్వాన్ని పెంపొందించుకున్నాడు అహోబలరావు. జీవితం పొడుగునా అపహాస్యాలకు, స్నేహితుల వెక్కిరింతలకు, వేళాకోళాలకు బలి ఔతూవచ్చాడు. అంట కత్తెరలోంచి క్రాపింగ్ వరకూ వచ్చినా డబుల్ బ్రెస్ట్ కోటువేసినా, ట్వీడు సూటువేసినా అతనూ అతడి నడకనూ శత యోజనాల దూరం నుంచి దుర్భిణీవేసి చెప్పవచ్చు. ఇంటర్మీడియేటు వరకూ అతను హాస్టల్లో త్రికాలాలూ సంధ్య వార్చేవాడు. అక్కడికి మెస్ రెండు మైళ్ళ దూరం వుండేది. ఈ రెండు మైళ్ళూ పెద్దాపురం పట్టుపంచె బిళ్ళగోచీ పెట్టి తడి ఉత్తరీయాన్ని బుజాన్నేసుగుని చేతిలోని రాగిచెంబుతో భోజనానికి శ్రీమల్లవరపు వల్లభరాయుడు గారిలా బయల్దేరి దారి వెంటబడి పోతూవుంటే, ఆ పిలక గగన సీమల్లో సంచారం చేస్తూ వుంటే, క్రొత్తగా మొదటి సంవత్సరంలో చేరిన వాళ్ల దగ్గర్నుంచి, ఫైనలియ్యరు వరకూ ఆడ-మగా అన్న విచక్షణ, భేదం లేకుండా అంతా

నమస్కారాలు చెల్లించి భక్తితో త్రోవ యిచ్చేసేవారు. కొందరు భక్తగణంలోని వారు అతడ్ని అక్కడే నిలేసి లెక్కలూ గట్రా తెలియనివి చెప్పించుగుని మరీ వదిలేవారు.

అహోబలరావు రామానుజులవారి మతానికి హృదయాన్ని అంకితం చేశాడు. విష్ణు చిత్తీయము అతడు తలక్రింద పెట్టుకుని నిద్రపోయే గ్రంథం. అహోబలరావు విశిష్టాద్వైతి కూడా -పరబ్రహ్మైక్యతను చచ్చినా వప్పుకోడు. చరిత్రకారులు కొంతమంది కాలేజీలో చదువుకునే రోజుల్లో అహోబలరావుకు 'ప్రవరాఖ్యుడ'నే గౌరవనామం వున్నట్లు కూడా చెబుతారు. అతను అన్ని తరగతుల్లోను ఉత్తమ శ్రేణిలోనే వచ్చాడు. కాని ఆనర్సులో సెకండుక్లాసు. అక్కడే వచ్చింది గట్టి చిక్కు...విశిష్టాద్వైతం కొంపతీసింది.

ఆచార్య శివశంకరరావుకు ఎవరో చెప్పారు. అహోబలరావు ఎంత సూపర్‌స్టిషస్ మనిషంటే అతను నడుస్తూన్నప్పుడు శివ శివా అనిగాని, హరహరా! అనిగాని ఎవరైనా అన్నట్టయితే చెవులు రెండూ మూసుకుని వినపడనంత దూరం పరుగెత్తుతాడని. ఆయన ఒకరోజు స్వయంగా పిలిచి 'నా పేరేమిటి చెప్ప' మని అడిగాడు. "హరి హరీ"నేను శైవ నామోచ్చారణ చేయనన్నాడు. అతడు తిరునామాన్ని తీర్చిదిద్దితే యమ్.యస్. రైలు పెట్టె మీద పట్టి వర్ణనాలకన్న ఎక్కువ స్పష్టంగా గోచరించేది. చివరికా విశిష్టాద్వైతమే అతడి ఫస్టు క్లాసు కతడ్ని దూరం చేసి మరీ వదిలింది. ఐతే యూనివర్సిటీకల్లా ఫస్ట్ రేంకులో నిల్చోవలసినవాడికి ఫస్ట్‌క్లాసు రాకపోగా, మెడపట్టుకు గెంటితే సెకండు క్లాసు గుంపులో కొచ్చి పడ్డట్టు తెలియగా ఆ తెలిసిన రోజుల్లోనే అహోబలరావును గంజికావిడేసి రైల్లో కెక్కించాల్సినంత పనయింది. తరువాత కొద్ది రోజులకేగా జరిగింది కాన్వొకేషను. అప్పటికీ ఫస్టుక్లాసు రాలేదేమో అన్న విచారం మానవుడ్ని పట్టుకు వదల్లేదు. ఉద్యోగం దొరికాక యిప్పుడా విచారం మాయమైంది. దాని స్థానే లోకంలో బ్రతకటానికి, జీవిత యాత్రను సరిగా వెళ్ళబుచ్చటానికి ఒక యూనివర్సిటీ డిగ్రీలే చాలవని, ఎన్నో సుళువులు మెలకువలు మాయలు మోసాలు కుతంత్రాలు నేర్చుకోవాలని, లేకపోతే అధోగతి అన్నది నిశ్చయమే అని తేలింది.

అలివేలు దీపం వెలిగించుకొచ్చి-"ఇంకా యిక్కడే కూర్చున్నారే? షికారుకు పోలేదా-" అని ఆశ్చర్యంతో అడిగింది.

"ఇటు రా కూర్చో!"

అలివేలు మాట్లాడకుండా వచ్చి కూర్చొని "ఎందుకండీ అంత దిగాలుపడి పోయి కూర్చున్నారు యింట్లో....యివాళ మీ అమ్మమ్మ యేమన్నా జ్ఞాపకాని కొచ్చిందా?" అని చెంగుచాటు చేసుకొని నవ్వింది.

అహోబలరావు అలివేలును తాకుతూ-

'ఇక మనం అమ్మమ్మనే జ్ఞాపకం చేసుకుంటూ కూర్చోవాలి."

"ఏం అలా అంటున్నారు?" అని తన చేతిలోకి అతడి చేయిని తీసుకుంటూ అంది.

అంత అందమైన కళ్ళల్లోకి చూస్తూ-"నేను చెప్పలేను. చెప్పి నీ మనసు కూడా పాడుచేయలేను" అన్నాడు సంశయంగా.

"నా మనసు మీ మనసులాటిది కాదుగా" అంది అలివేలు.

"ఏమైనా పాడవుతుంది. ఎందుకు చెప్పడం?"

"చెప్పకపోతే దాచుకోండి. లెండి భోంచేద్దాము."

"నాకాకలిలేదు. నువ్వు తిను."

"మీరు తినకుండా నే నెప్పుడెన్నా తిన్నానూ?"

"ఇవాల్టికి తిందూ-నా మనసు బాగులేదన్నానుగా."

'ఏమిటి, ఆ విజయ అన్న అమ్మాయి యేమన్నా చేసిందా?" అలివేలు నవ్వు నాపుకుందుకు యత్నిస్తూ ప్రక్కకు తిరిగి అంది.

"ఏమి చెయ్యాలో అదే చేసింది. ఐనా అమ్మాయిననవలసిన పనేముంది. మన ప్రారబ్ధమే అట్లాగుంది. ఈయనేం చెప్పటంలేదనీ యీయన మాకు అక్కర్లేదంటూ డెప్యూటేషన్ వెళ్ళారు. ఉద్యోగం వుంటుందో వూడుతుందో తెలీదు. ఇటువంటప్పుడు అన్నం యెట్లా సయిస్తుంది చెప్పు?"

"వోస్-యింతేనా!" అంది అలివేలు.

"ఏం యిది చాలదా?"

"అది కాదండీ-మీ కెందుకు కోపం. ఉద్యోగం వెయ్యటం కష్టంగాని తియ్యటం అంత తేలిక కాదు."

"ఓహో-నీకు బాగా తెలుసు."

"అబ్బ! నాకు తెలుసండీ. మీకేం ఫరవాలేదు. వచ్చి భోం చేయండి."

"నేను తన్ను చాలాసార్లు అవమానించటానికి ప్రయత్నించినట్లు ఆ అమ్మాయి రిపోర్టులో వ్రాసింది" అన్నాడు దిగాలుగా.

అలివేలు గది ప్రతిధ్వనించేటట్లు నవ్వి-"మీరా-మీరునిజంగా అటువంటిపన్లు చేశారా?" అంది.

"నేనెప్పుడూ చెయ్యల్లేదు. చెయ్యను."

"అవమానించటానికి ప్రయత్నించటమంటే?"

"నా బొంద-నేనెప్పుడూ ఆ అమ్మాయి ముఖంలోకి చూసి నవ్వనన్నా నవ్వలేదు."

"మీరు నిజంగా అట్లా చూసి నవ్వివుంటే కథ యింతవరకూ రాకనేపోను."

"అలివేలూ-ఏమిటే వేళాకోళం? యిది ఎటువంటి సమయం. రేపు మనం ఎక్కడ తలదాచుకోవాలి? ఆ ఆలోచన వచ్చేసరికి బుర్ర పగిలిపోవలసిందే-".

"ఏమిటండీ-బుర్ర పగిలేది? నిజంగా తన్ను అవమానించే ప్రయత్నాలు మీరు చేస్తున్నట్లు ఆ అమ్మాయి వ్రాసిన రిపోర్టు నాధారం చేసుకొని మీ మీద చర్య తీసుకుంటారనా?"

"వో తప్పకుండా."

"అప్పుడు చక్రం అడ్డువెయ్యలేనో..."

"ఏమిటి నువ్వా?" అన్నాడు కుర్చీలోంచి లేచి అహోబలరావు.

"అవును. నేనే. ఆ అమ్మాయి దగ్గరకు వెళ్ళి నా ఆడదనం చూపి గెల్చుకు వస్తాను. మీ కోసం నేనేది చెయ్యలేను?"

అహోబలరావు, "ఊ నా చేయి పట్టుకో-"

అలివేలు తలుపులు తెరిచివచ్చి "అందివ్వండి" అంది.

"ఇదుగో-అమ్మయ్య, యిప్పుడు కుర్చీలోంచి లేచాను. ప్రాణం ఎంత తేలిగ్గా వుంది."

వంట యింట్లోకి నడుస్తూ "ఉంటుంది. మీకు నిజంగా ఆ పిల్ల అంటే అంత భయమేమిటండీ."

"భయం కాకపోతే-ఆ అమ్మాయిని రెండు చెవులూ నులివెయ్యమనా, గోడ కుర్చీ వేయించమనా ఏమిటి నీ అభిప్రాయం?"

"అంతకన్నా ముఖ్యమైన శిక్షే వుంది. గట్టిగా రెండుచేతుల్లోకి తీసుకుని నలిపేసివుంటే, ఆ అమ్మాయి యిట్లాటి పెంకె పన్లు ఎప్పటికీ చెయ్యకుండా వుండేది."

పీట వాల్చుకుని కూర్చుంటూ "ఆ పని నేనే చెయ్యాలనా?-"

అలివేలు కంచం ఎత్తిపట్టుకుని "నిజంగా, మీరే ఆ పని చేసి వుంటే నా కెంత గర్వంగా వుండేదని."

"ఊరికే పై కంటావు. నేను చెయ్యనని, చెయ్యలేనని తెలుసు గనుక."

అలివేలు నవ్వి 'అందరికి మల్లే అసూయపడతాననా-ఒక్క నాటికీ పడను. మీరా పనిచేయండి. మళ్ళీ ఆ అమ్మాయి..."

"ఛ....ఛ...నే నన్నందగ్గర్నుంచి లేచిపోతాను. నువ్విట్లా మాట్లాడావంటే."

'మాట్లాడను లెండి. ఈ పచ్చడి కలుపుకొండి. ఇది మీ కిష్టమని చేశాను."

పచ్చడి నాలిక్కి రాచుకుని "నీ చెయ్యి దివ్యమైన రుచుల్ని పుట్టిస్తోంది. ఉండు నా భుజంమీద చెయ్యేస్తావేమిటి? అదుగో వాళ్ళెవరో కిటికీలోంచి చూస్తున్నారు."

"పోండి, ఎవరూ లేరు. అంతా అబద్ధం. ఇవ్వాళ నేను మడికట్టుకోలేదు, తెల్సా?"

"చిత్తం. గ్రహించా" నన్నాడు అహోబలరావు. చందమామ వెన్నెలలు విరియించాడు సన్న జాజులు నవ్వినై.

8

తెల్లారి లేస్తూనే "యివాళ నన్ను మాట్లాడించకండి. మీ పన్లు మీరు తెవుల్చుకోండి. నాకూ పన్లున్నాయ్. ఇంటికి తాళం వేసి మధ్యాహ్నం అలా వెళ్ళి వస్తాను. కొంచెం పర్మిషను యిస్తారూ?" అంది అలివేలు.

'విషయం చెప్పు" అన్నాడు టూత్‌బ్రష్ తిరగేసి తల బరుక్కుంటూ-

"అసలు విషయం ముందు చెబితే కథ ఎప్పుడన్నా రక్తికట్టుందీ?" అంది కాఫీ కోసం కుంపటంటిస్తూ అలివేలు.

"ఇప్పుడు నువ్వు నాకేమిటి కథ చెప్తావ్?"

"మంచి కథ. అనగా అనగా ఒక అబ్బాయి వున్నాడు. ఆ అబ్బాయి ఒక మంచి నాజూకైన అమ్మాయిని సైకిలు మీంచి పడగొట్టాడు. అప్పట్నించి వాళ్ళ మనస్సుల్లో రాగద్వేషాలు రాజు కొంటూన్నై."

అహోబలరావు పౌరుషంగా. "నేను నువ్వు చెప్పే కథ వినదల్చుకోలేదు. నీకు ఆ కథలో సంబంధంలేదు."

"సంబంధం లేదంటే మీకు ఉద్యోగం వూడుతుంది."

"ఐతే యింతకీ నువ్వేమిటి చెయ్యదల్చుకున్నావు. ఇల్లిల్లూ వెతుక్కుంటూ వెళ్తావన్నమాట. నా అవస్థ నేనేదో పడ్తాను. కావలిస్తే క్షమాపణ పత్రం వ్రాసి యిస్తాను. నువ్వెందుకు? నీకు పుణ్యముంటుంది-ఎక్కడికీ వెళ్ళొద్దు."

"అనవసరంగా మీరా అమ్మాయికి క్షమాపణ పత్రం వ్రాసి యిచ్చి, మార్నాడు మీరా కాలేజీలోనే పాఠం చెప్పదల్చుకున్నారా? అట్లా ఒక్కనాటికీ జరగటానికి వీల్లేదు. నేను వెళ్ళి మీ విజయను కల్సుకుని మాట్లాడి వస్తాను. మీ తరఫున నాకు వకాల్తి యివ్వమని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఎందుకు మీరింకా ఆలోచిస్తున్నారు? యేమిటా సంశయం?"

"ఏమీలేదు. బ్రహ్మదేవుడు నన్నే భార్యను చేసి, నిన్ను భర్తను చేసివుంటే ఎంతబాగుండి పోయేది అని."

అలివేలుకి కోపమొచ్చి యింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. తరువాత మాటాడుకోలేదు అరగంట సేపు.

అలివేలే ఆ యుద్ధాన్ని రాజీలోకి తెచ్చే ఉద్దేశ్యంతో "ఇదుగో, మిమ్మల్నే. మన యీ వాదనలో కూరల మనిషి కేక వినిపించుకోలేదు. కూరలు బజారుకెళ్ళి, ఎట్లా తెస్తారో చూస్తాను" అంది.

అహోబలరావు సంచీ పుచ్చుకు వీధిలోకొచ్చి 'ఎట్లా తెస్తారో చూస్తుందిట. నాకేమి అంత లౌకిక జ్ఞానం తక్కువా?' అంటూ మార్కెటు వరకూ సాగిపోయాడు విసా విసా. వెళ్తూ యిలాగనుకున్నాడు. 'ఏదన్నా హెచ్చు దగ్గులు వస్తే అలివేలు తప్పకుండా దెప్పుతుంది.

కూరల వాళ్ళు తనది క్రొత్త మొహమని ధరలెక్కువ చెబుతారో, తప్పుడు తూకాలు తూస్తారో- అట్లాటి వేషాలు తన దగ్గిరా? హనుమంతుడి ముందు ఎవరన్నా కుప్పిగంతులు వెయ్యగలరా?' ఇట్లా అనుకున్నప్పుడు చొరుచుకొచ్చిన ఆవేశంతో ఎదురుగుండా కనిపిస్తూన్న ఒకటి రెండు కూరల దుకాణాల ప్రక్కనుంచి కాళీ సంచీ నలుగురిక్కనిపించేలా వూపుగుంటూ ఒకసారి నడిచాడు. అమ్మకం జోరులో-వో వైపునుంచి గోనె క్రిందకు డబ్బులు, నోట్లు వెళ్తూండగా అటువంటి మాంచి రద్దీలో బేరగాళ్ళు గంపలమీదకు యీగల్లా ముసురుతూన్నప్పుడు, లేచి 'రండి' అని అహోబలరావును ఎవరు ఆహ్వానిస్తారు? అతను వట్టి లెక్చరరు. పోనీ ఏ పోలీసు కానిస్టేబన్నా అయితే నలుగురూ ఝడిసి కొంతమన్నన చేసేవారే. తీరా తానుగా వెళ్తే టోపీలో పడాలి సొస్తుందేమోనని అనుమానం వేసిన మాట మాత్రం నిజం. అంతలో ఒక కొట్టు దగ్గర జనం 'జానకీ! జానకీ' అని సంబోధిస్తూ కూరలకోసం యెగబడడాన్ని చూసి, యీ పేరేదో బాగుంది యిక్కడకొంటే మంచిదని లోనికి తొంగి చూశాడు. మనిషి బొగ్గుల బస్తాకు మల్లేవుంది. మెళ్ళోపట్టెడ. కాసుల దండ-ముక్కున నత్తు-చేతిని మురుగులు. వొంటినిండా బంగారంతో కొట్టవచ్చేట్లుగా మాట్లాడుతోంది.

అహోబలరావు వూరుకోవచ్చా-ఏమనుకున్నాడో-ఎదురు గుండా కొట్లోంచి వచ్చే మనుష్యుల్ని, 'ఎల్లా కొన్నారు? సరిగ్గా తూచిందా? నిన్నట్లానేనా ఏమన్నా ధరలు తగ్గాయా?' అంటూ వాకబులు ప్రారంభించాడు. జానకిని ఆ జనం మధ్యనుంచే అహోబలరావు ఆకర్షించాడు. దాన్తోవదిలిందా-'ఆ రాళ్ళు సరేనా-ఆ కాటా అట్లావుందే? తక్కెట్లో దాళవా ఏమన్నా వుందా?' అంటూ తన ప్రజ్ఞను వెళ్ళబెట్టబోయాడు. తాటకిలా జానకి కస్సుమని 'ఎందయ్యో-కొన్నావులేగాని ఎల్లు, ఇసుమంటి మాటలాడక. ఎప్పుడన్నా బజారు చేసిన మొహలేనా-'అంది దురుసుగా. అంతా గొల్లుమన్నారు. అంతట్లోకే ఆదారినపోతున్న మరో మనిషి నుద్దేశించి 'పోలయ్యా! గంపమీద చెయ్యేసెల్లు. కొనకపోతే మాన్లే-డబ్బుకీ పానానికీ లంకె. నీ సెయ్యి మంచిది బాబో!' అని వొక గావుకేకపెట్టి, చిన్నబుచ్చుకుని వెళ్ళిపోతూన్న అహోబలరావు అమాయికత్వాన్ని చూసి జాలిపడినదై దారికడ్డం పడి 'రా అయ్యో! కోపగించి పోతావా తమ్ముడూ! కొనకుండాబోతే సచ్చి నీ కడుపునబుడతా' అని చెయ్యి బుచ్చుకు తీసికెళ్ళి-'ఉప్పు పులుసు తినే పానానికి కోపం రాదయ్యా? నీరాల్లు తక్కెడ తప్పంటివే? నీ అప్పనుకానా-నాను తప్పుడు ముండననేగా నీవూను-' అంది.

అహోబలరావు నవ్వి- "అప్పా! నువ్వు మంచి దానివేలే!" అన్నాడు. "అట్టాగను బాబూ! నీ నాటి దొరబాబులు కోపగిస్తే జానకి సచ్చేనా- బతికేనా?-"

కూరలన్నీ తూచాక డబ్బు లిస్తోంటే జానకి అంది.

"రోజూ యిటేరా తమ్ముడూ. డబ్బు లియ్యాల గాకపోతే రేపియ్యి. నీ దయుండాలిగాని జానకి డబ్బు యేటి కెదురీత్తుంది."

అహోబలరావు వెళ్ళొస్తానని యింటిముఖం పట్టాడు. ఈ ఆప్యాయతను అతనిదివరకు ఎక్కడా చవి చూడలేదు. ప్రపంచంలోని ఇన్ని ముఖాలు, ముఖానికో మనస్తత్వం చొప్పున వుంటూంటే జానకిని దేంట్లో జేరిస్తే బాగుంటుందో అతని కెంతవరకూ తట్టలేదు.

9

అహోబలరావును ఉద్యోగంలో నుంచి వూడపెరికే యత్నంలో విజయం మనది కాబోతున్నదని ప్రసాదరావు శంఖారావం చేసి వెళ్ళాక ముఖ్యంగా ఆనందించినది విజయ తల్లి. దమయంతి విచారంగా "చూడండి. ఒకరి నోటివద్ద అన్నాన్ని అధికారమనే చిన్న బెడ్డతో పడగొట్టడం మహాపాపం సుమండీ. పదిమంది కల యిల్లు...." అని వాపోతుంటే తల్లి విసవిసాచేతులాడించుకుంటూ "రైల్లో నాకు జరిగిన అవమానం యింతా అంతా, పుస్తకాలూ కాగితాలు పెట్టెలోంచి గిరవాటేస్తానంది ఆ తింగరది. వాడో-ముక్కు పచ్చలారనిదాన్ని ఆడబిడ్డను నడిరోడ్డులో పడగొట్టి అవమానపరుస్తాడూ? స్త్రీల జోలికి పోయినవాళ్ళు అనుభవించాల్సిందే. పెద్దా చిన్నా గౌరవ మర్యాదలెరక్కుండా ప్రవర్తించినందుకు కావలిసిందే యీ ప్రాయశ్చిత్తం" అంటూ తన అక్కసును వెళ్లబోసింది. దమయంతి చిన్న బుచ్చుకున్న ముఖంతో అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయింది. ఇంతవరకూ వచ్చాక మనం చేస్తున్నది పాపమేమో అనే చింత విజయకు కూడా కలిగింది. లైబ్రరీ నుంచి తెచ్చిన నవలను పూర్తిచేద్దామని పుటలు తెరిచి చదవబోయేసరికి సత్యాహింసలు ప్రపంచశాంతి మీద చెమటోడ్చి ఉపన్యాసమిచ్చే అహోబలరావు దీనవదనమే మాటిమాటికీ విజయ కళ్ళముందు నాట్యమాడసాగింది. పైకి చూస్తే నభోమండలాన నల్లటి కారుమబ్బుల గుంపులు అక్కడక్కడ విచ్చి తెల్లతెలబడ్డూ కదుల్తూ గోచరించాయి. కాలేజీలకు ఆఫీసులకు వెళ్లే టైమయింది. అది కుర్రవాళ్ళు వడివడిగా గడ్డాలకు సబ్బురాసి స్నానాలు భోజనాదికాలు పూర్తి చేసుకునే వేళ...కొందరమ్మాయిలప్పుడే ముస్తాబులకు చివరి తీర్పు లిచ్చే సమయం. విజయకు గుండెల్లో గుబులొచ్చి పడింది. రేపు తనకా కాలేజీతో ఋణం తీరిపోతుందని తెలియని అహోబలరావు చివరి ఉపన్యాసం తను వినటాని కెళ్ళాలి. వెళ్ళి అక్కడ కూర్చోటానికి తనకెంత ఇనుములాటి కఠినహృదయం కావాలి. రేపు అతను అలోలక్ష్మణా అని ఉద్యోగం పోయి యేడుస్తాడు. అతడి క్రొత్త సంసారం కాకులకీ గ్రద్దలకీ అవుతుంది. ఆ కాకులూ గ్రద్దలూ ఎవరు? విజయ గుండె చప్పున ఆగినట్లయింది.

కాలేజీకి వెళ్లటం కోసం తీసిన పుస్తకాలు బల్లమీద గిరాటువేసి చేతుల్తో ముఖాన్ని కప్పుకుని కూలబడిపోయింది కుర్చీలో విజయ. కిటికీలోంచి క్రిందకు చూస్తే బయట గోడను బార్ల వేసి వుంచిన తుక్కుతుక్కైన లేడీ సైకిలు 'క్రోధం బహు చెడ్డ వస్తువు సుమా' అని హెచ్చరిస్తోంది. విజయ దిగాలుపడ్డ ముఖంతో అటూ యిటూ తిరుగాడుతూండటాన్ని గమనించిన దమయంతి "కాలేజీకి టైముకాలేదుటే లేచి అన్నానికిరా" అని ఒకటికి

రెండుమార్లు కేకేసింది. విజయ లేచి వంటి యింటి గుమ్మంలోకొచ్చి "ఈవాళ కాలేజీకి ఎల్లా వెళ్ళను? వెళ్ళలేనే అక్కా" అంది కాలితో నేలను వ్రాస్తూ, సరిగ్గా యిదే సమయానికి విజయ తల్లి చిన్న కూజా బిందెను నీళ్ళతో సహా ఎత్తి కుదేసి లోనికి రొప్పుతూ వచ్చి- "అదే-అదే-అది వచ్చిందే-యింట్లో ఎవరూ లేరే ఎల్లాగే బాబూ!" అని కంగారుగా యిటూ అటూ చూసింది. దమయంతి చెరగు మీదకు లాక్కొని వీధిలో కొచ్చింది. వెనకాలే విజయ నెమ్మదిగా అడుగులో అడుగేసుకుంటూ మెడ రిక్కించి ముందుకు చూసింది.

గేటు వొత్తిగించి నవ్వుతూ అలివేలు "కొత్త' చుట్టాన్ని. ప్రసాదరావుగారి మరదల్ని పరిచయం చేసుకుపోదామని వచ్చాను" అంది.

దమయంతి "రండి" అంటూ ఎదురుగావెళ్ళి "మీవారు కాలేజీలో లెక్చరరు గదూ" అని చేయి పుచ్చుకుని మెట్లమీదనుంచి నడిపించు కెళ్ళింది.. విజయ తల్లి ఖంగారుగా వెనుకనుంచి విజయను జబ్బపుచ్చుకులాగుతోంది. లోనికొచ్చెయ్యమని. విజయ తల్లిని వదల్చుకొని హాలులోకివచ్చి పచ్చటి పసిమి రంగు ఛాయతో మెరుస్తూన్న అలివేలు రూపాన్ని తీర్చినట్లు కట్టిన ఆమె కెంపు రంగు చీరను, ముఖాన్ని శుభ సంపత్కర చిహ్నంగా దివ్యమంగళకరంగా కనుపిస్తూన్న కుంకుమనూ, ఆశ్చర్యంగా చూడసాగింది.

దమయంతి "ఈ అమ్మాయే మీవారి శిష్యురాలు" అంటూ పరిచయం చేయబోయింది. అలివేలు "గట్టి శిష్యురాలే-విజయ కదూ మీ పేరు. మీరే కాలేజీలో పనిచేస్తున్నారనుకొని మా వారు పొరబడి ఒక క్లాసు వదిలేసారుట నిజమేనా?" అంది నవ్వుతూ అలివేలు.

విజయ "నిజమే..." అనేసి దగ్గరగా వెళ్ళి ఆమెలోకి చూడసాగింది. అలివేలు దేనికోసమో వెతుకుతూన్నట్లు చూసి "ఏరి మీ అమ్మగారేరి? వారి యెడల కొంచెం దురుసుగా ప్రవర్తించాను. క్షమించమని అడగాలి" అంటూ లేచింది.

అప్పటికి విజయ తల్లి సొట్టపోయిన బిందెను మెల్లగా వంకరదీస్తోంది. అలివేలు చప్పున ఆవిడ రెండు చేతుల్ని పట్టుకుని "పిన్నిగారూ! చిన్నవాళ్ళను మీరు క్షమించాలి. అప్పుడు కొంచెం దురుసుగా ప్రవర్తించిన మాట నిజమే. ఇప్పుడు మీ స్నేహం కోరి వచ్చాను."

విజయ తల్లి క్రిందు మీదై "హాహాహ్వా!" అని మాత్రం అనగలిగింది. దమయంతి "మా యిల్లు చూద్దురుగాని రండి" అంటూ వంట యింటిలోనికి తీసుకపోయి పీటవేసి కూర్చోబెట్టి పుట్టింటా రేవూరో అన్నీ వాకబులు చేయనారంభించింది. తన పుట్టినిల్లు రాజమండ్రి అనీ తన తండ్రి హైస్కూల్లో మాస్టరని అన్నీ చెప్పాక విజయ కేసి తిరిగి మిమ్మల్ని మాట్లాడించటం ఎట్లాగో నాకు తెలియటం లేదమ్మా. ఎందుకంటే నాకు వచ్చిన చదువు చాకలి పద్దులువరకే-అంతే. ఇవ్వాళ మీరు బడికి పోలేనట్లుంది. బడేమిటి నా మొహం! కాలేజీ అనాలి కామోసు."

విజయ కీమాటు నవ్వు వచ్చింది నిజంగా. "వొంట్లో ఏమీ బాగా లేక వెళ్ళలేదండీ" అంది.

దమయంతి కాఫీ యిచ్చింది. విజయ దొడ్లోనివి పూలుకోసుకొచ్చి "యింద యివి తీసుకోండి" అంది. అలివేలు కొంచెం గంభీరంగా "అమ్మా నేను నిజంగా నిన్నొకటి యాచించటానికి వచ్చాను. ఆతిథ్యాల్ని స్వీకరించటానికి రాలేదు. కాని మీ మంచి మనస్సులతో యిస్తే అది ఎట్లా కాదనను?" పూలు తీసుగుంది. దమయంతి "ఎందుకండీ అట్లా అంటారు? అది చిన్నపిల్ల. దానికేం తెలుసు?" అలివేలు నవ్వి "ఇప్పుడీమె యెంత చిన్నపిల్లో యింతకన్నా పదిరెట్ల పసిపిల్ల డొకడున్నాడు మా యింట్లో. అతని చేష్టలవల్ల మీకేమన్నా కష్టం నష్టాలు కలిగితే మన్నించమని అడగటం కోసం వచ్చాను. ఆయన కేమీ తెలియదు. నాకు తెలియనిది ఆయనకు తెలిసినదల్లా ఆ చదువే" అని విజయ రెండు చేతులూ పుచ్చుకుని, "యీ చిన్న అక్క కోర్కెను మన్నించవా" అని అడిగింది.

10

కాలేజీ నుంచి "ఆదరా బాదరా" యింటి కొచ్చేసరికి గుమ్మానికి పెద్ద తాళం వొకటి వేసి వుంది. అహోబలరావుకి అటువంటి సమయంలో మొగుడనేవాడికి ఎంత కోపం వస్తుందో అంత కోపం వచ్చింది. అయితే ఆ కోపం ఎట్లాగన్నా బహిర్గతం కావాలి? మరొక అసందర్భం ఏమిటంటే తను ఎక్కడికీ కదలవద్దని వార్నింగ్ యిచ్చాడాయె. అప్పటికీ తన మాట కెదురు తిరిగి వెళ్ళిపోయింది. అహోబలరావుకి బాగా తెలుసు, తను అనుకున్న పని అలివేలు చేసితీరుతుందని. తన భర్త శుద్ధ తెలివితక్కువ వెధవని, తనే మహా గడుసుదాన్ననీ చెప్పి వుంటుంది. ఇవన్నీ చెప్పి ఆ అమ్మాయిని. రిపోర్టును ఉపసంహరించుకోమని అడగటానికే వెళ్ళివుంటుంది. ఎంత అవమానకరమైన పని! ఈ భూప్రపంచకంలో మొగుడనేవాడి అజమాయిషీలో వున్న ఆడది చేయవలసిన పనులేనా...ముష్టికి బైలుదేరింది. ఛీ! సుప్రసిద్ధ కాలేజీ లెక్చరరు అహోబలరావు పరువంతా మంటలో కలిసిపోయింది. అయిపోయింది- యింకా కాలేజీ లెక్చరరేవిటి తను? రేపో ఎల్లుండో ఊస్టింగ్ వస్తుంది. ఎందుకొచ్చిన బ్రతుకు? ఛీ! రేపు యీ వూళ్ళో ఏ ఆధారాన్ని నమ్ముకొని వుండటం? అతని కళ్ళముందు భూమి, రోడ్డు రోడ్డు మీద మనుష్యులు అంతా గిరగిరా తిరుగుతున్నారు. డబ్బులేక అగచాట్లుపడే వేలాది అసంఖ్యాక భారత ప్రజల హీనచరిత్ర పుటలు అతని మనఃఫలకాన గబగబా కదుల్తున్నాయ్. కేవలం హైన్యమే అతని కళ్ళముందు తాండవమాడివుంటే ఫరవాలేకపోయేది. అటువంటి హీనస్థితి తనకు వచ్చేసినట్లే-వచ్చి ఎంతో కాలమైనట్లే ఫీలయ్యాడు. అప్పుడిక అలివేలు తన చెప్పు చేతల్లోంచి కట్టలు త్రెంచుకునే ప్రమాదకరమైన వస్తువులా అతనికి గోచరించింది. 'నిజవేరా అబ్బాయీ! అన్నట్లు చింతచెట్లు జడలు విరబోసుకుంటున్నాయి. చీకట్లు ముసుర్తున్నాయ్. అహోబలరావు

పళ్ళు పటపటా కొరికాడు. వెర్రి ఆవేశమెత్తిపోతోంది. గుమ్మంలో చతికిలపడి గ్రుడ్లు పెద్దవి చేసుకుని మనస్సు అన్యాక్రాంతం చేసి చూడసాగాడు. అటువంటి వాడికి చూపు యేమి వస్తుంది? ఎదురుగుండా రిక్షా ఆగటం అందులోనుంచి మనుష్యులు తన వైపుకు రావటం కూడా అతనికి తెలియదు. బాగా దగ్గరగా వచ్చి తలుపు తాళం తీస్తుండగా తెలివొచ్చింది అహోబలరావుకి. ఆ మనిషి అలివేలులా గనుపించి చాచి పుచ్చుకు లెంపకాయ కొట్టాడు. 'అమ్మా!' అని అలివేలు గోడ మీదకు వ్రాలింది. గోడనున్న మేకు కణతలకు తగిలి గాయ మేర్పడింది. ఇది గమనించని అహోబలరావు "ఎక్కడ కెళ్ళావే-రాక్షసీ? వెళ్ళొద్దన్నానా!" అని మళ్ళీ చేయెత్తాడు. వెనుకనుంచి అతని ఎత్తిన చేతిని ఎత్తినట్లే ఒక అమృతహస్తం గట్టిగా పట్టుకుంది.

అప్పుడు అహోబలరావు ఆ అమృత హస్తాన్ని తన వైపుకు త్రిప్పుకుని కళ్ళల్లోకి కళ్ళుపెట్టి చూశాడు. వి....జ.....య! గప్పున చేయి వదిలేసి వి...జ....యా అని వెనక్కు గెంతాడు. గుమ్మం దగ్గిర కూలబడ్డ అలివేలు కుడిచేత్తో కణత వత్తుకుంటూ-"ఇక పరిహాసం చాలించండి. మా చెల్లెల్ని రెండవమారు అవమానించ దల్చుకున్నారా? వచ్చి తలుపుతీసి దీపం వెయ్యండి."

అహోబలరావు కిక్కురు మనకుండా తాళంతీసి లోపల ప్రవేశించి లైటు వేశాడు. అలివేలు చెంపనుండి నెత్తురు కారుతోంది.

విజయ కోపంగా మాష్టారికేసి చూసి "నేను వెళ్ళిపోతాను. తలకు కట్టు కట్టుకో" అంది. అలివేలు చేయి పుచ్చుకుని "మరో మాటు మా సంసారాన్ని చూద్దువుగాని కాని వొక్కర్తివే వెళ్ళలేవు. దయచేసి మీ రామెను యింటివరకూ దిగబెట్టిరారూ? ఏమిటి అట్లా చిన్న బుచ్చుకున్నారే నిల్చొని. నాకు దెబ్బ తగిలిందనా-యివాళ నా కెంత ఆనందంగా వుందని. ఈ బాధను నే నెంతో పౌరుషంగా అనుభవిస్తాను. వెళ్ళండి" అని బ్రతిమాలింది.

అహోబలరావు విజయను వెంటబెట్టుకొని వెళ్తున్నాడు. విజయ యిక వుండబట్టలేక యింటిదాకా వెళ్ళాక-"మాస్టారూ-ఆవిడ మిమ్మల్నెంత యిదిగా ప్రేమిస్తోందో మీకు తెలుసా?" అని అడిగింది. "ఆ మాటనకు విజయా. ప్రేమ ఎట్లాటిదో నా కిప్పటికీ తెలియదు" అన్నాడు. విజయ అతని ముఖానికేసి తేరిపారచూసింది. అప్పటికే అతని ముఖం చెరువయి చెంపలన్నీ తడిసిపోయి వున్నాయి.